

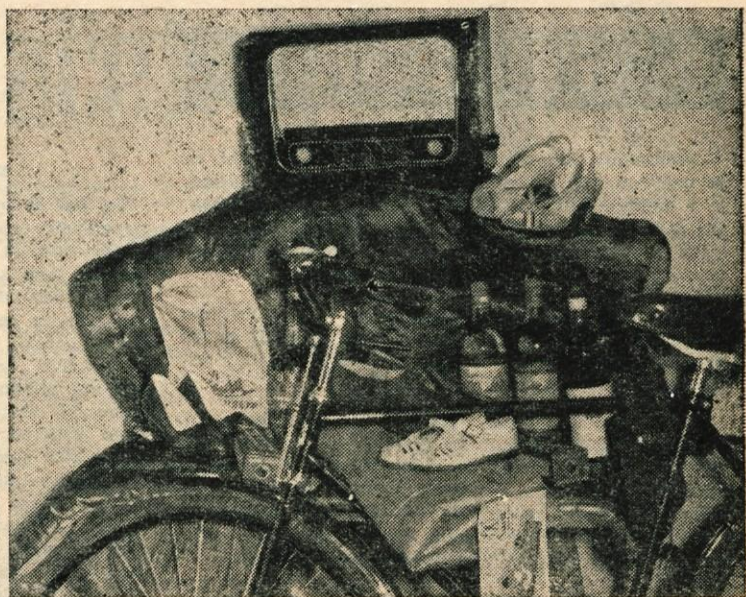
Po perspektivnem planu razvoja šolstva kaže, da bodo dobile strokovne šole vedno večji pomen. Število učencev v strokovnih šolah bo znatno hitreje naraščalo kot število učencev v ostalih srednjih šolah. Tudi šolska reforma si že utira pot v strokovne šole. Kljub temu pa vprašanje financiranja — vzdrževanja teh šol še vedno čaka nereseno. Lani so strokovne šole vzdrževali s sredstvi republiškega in okrajnega sklada za kadre. Pred tem pa so strokovne šole vzdrževala podjetja in druge gospodarske organizacije

iz lastnih sredstev in iz tedanjih skladov za kadre po podjetjih. Predpisi sicer dovoljujejo vzdrževanje teh šol iz republiškega in okrajnega sklada za kadre, vendar je to v nasprotju z načelom, da bi ta sredstva uporabljali predvsem za investicije. Združenje učiteljev in profesorjev strokovnih šol Slovenije je predlagalo, naj bi te šole vzdrževali s sredstvi, ki jih gospodarske organizacije zbirajo po svojih organih.

Večja uporaba družbenih investicij pa terja tudi vse širše sodelovanje ljudi pri odločanju o problemih strokovnega šolstva. Kljub temu, da na-

rašča pomen strokovnega šolstva, je v svetih za šolstvo, tako okrajnih kot občinskih, še vedno zelo malo predstavnikov strokovnih šol. Zato je Združenje učiteljev in profesorjev strokovnih šol Slovenije predlagalo, naj bi ustanovili v istih krajih, kjer je več strokovnih šol, svete za strokovno šolstvo, ki bi samostojno reševali probleme s tega področja.

Morda bi zato kazalo razmisliti tudi v nekaterih občinah kranjskega okraja, če je smotno tudi pri nas ustanovljati svete za strokovno šolstvo. Lj.

Se nekaj tednov, pa bo žreb iz vrst tistih naročnikov, ki bodo dotlej vplačali vsaj polletno naročnino na »Glas Gorenjske« (300 din) izbral na tradicionalnem nagradnem žrebanju srečne dobitnike.

MED GLAVNIMI DOBITKI STA KOLO IN RADIO APARAT

Ze doslej pa so prispevala mnoga darila naslednja podjetja: »Klasje« Kranj — vreča bele moke; »Iskra« Kranj — namizni avtomatski telefonski aparat najnovjše izdelave; Restavracija »Jelena« Kranj — steklenico likerja in steklenico vina; »Vino« Kranj — 10 steklenic vina; »Peko« Tržič —

en par moških čevljev; tovarna mila »Oven« Kranj — 6 kg Oven mila; Društvo upokojencev Kranj — steklenico likerja; »Gorenjka« Kranj — en par otroških sandal in en par ženskih plesnih čevljev; »Predilnica« Begunje — 2 kg volne; »Odeja« Skofja Loka — prešito odejo; Kmetijska zadruga Skofja Loka — hleb sira; »Oprema« Kranj — garnituro kuhinjskega pribora; Tovarna nogavic Lesce — 2 para perlon nogavic; trgovina »Pri Kranjcu« Kranj — moško srajco; Jenko Alojz, dežnikar, Kranj — damski dežnik; trgovsko podjetje »Elita« Kranj — termo steklenico in dva črnilnika; Tovarna kos in srpov Tržič — garnituro poljedelskega orodja in garnituro ročnega orodja; Restavracija in prenočišče »Pri Pošti« Tržič — steklenico likerja; »Železnina« Radovljica — vinski servis; »Tapetništvo« Radovljica — blazino za stol; hotel »Grajski dvor« Radovljica — steklenico frušogorskega bisera; gostinsko podjetje »Turist« Lesce — steklenico likerja; gostilna »Potočnik« Bistrica — liter žganja; gostilna »Marinšek« Naklo — steklenico likerja; mesarsko podjetje Naklo — 15 klobas; Gorenjska oblačilnica Kranj — veterni jopič; »Kurivos« Kranj — tona velenjskega premoga; hotel »Evropa« Kranj — 2 steklenici vina (bakarska vodica); Brivsko-frizerski salon Kranj — dve hladni ondulaciji; Mestna slaščiarna Kranj — torto; trgovsko podjetje »Izbira« Kranj — 2 steklenici desertnega vina.

Dobitke zbiramo še v januarju in februarju. Podjetja vabimo, da sodelujejo v našem nagradnem natečaju. Uredništvo in uprava

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XI., ŠT. 6 — CENA DIN 10.— KLANJ, 24. JANUARJA 1958

Prpriave na volitve v Zvezno in Republiško ljudsko skupščino VOLIVCI SE SESTAJAJO NA ZBORE

Prvi predlogi in mnenja o tem, koga naj bi uvrstili na kandidacijske liste

Te dni so po vsej Gorenjski zbori volivcev, na katerih volijo člane za kandidacijske konference, ki bodo sestavljale kandidatne liste delegatov za Zvezno in Republiško skupščino.

V KRANJU

so bili prvi zbori volivcev v torek, 21. t. m., in sicer na Primskovem, na Bregu in v Orehku. Včeraj so volili člane za kandidacijsko konferenco tudi volivci na Hujah, v Senčurju in v Olševku. V četrtek pa je bilo kar 42 zborov volivcev — skoraj v vseh ostalih vaseh in 29 zborov v gospodarskih organizacijah na področju Kranja.

Članom kandidacijske konference so volivci na mnogih zborih že dali svoja priporočila in mnenja o tem, za katere kandidate naj bi se zavzeli. Za poslanca v Zvezni zbor so skoraj povsod predlagali tov. Borisa Ziherla. Predlagali so tudi nekatere kandidate za poslanca v oba zbora Republiške skupščine. Tudi

V TRZIŠKI OBČINI

so se te dni sešli že skoraj vsi zbori volivcev. Zadnji zbori so napovedani za nedeljo, 23. t. m. Med volivci v Tržiču je slišati predlog, naj bi kandidiral v Zvezni zbor tov. Vinko Hafner. Rudi Hrovatič pa v Zvezni zbor proizvajalcev. Na mnogih zborih voliv-

cev je bilo slišati tudi mnenje, naj bi kandidirali v Republiško skupščino tovariši: France Popit, Milan Ogris, Jože Benedičič in Stane Smitek. Predno bodo zbori volivcev zaključeni, bodo verjetno izvoljeni člani kandidacijske konference dobili od volivcev še druge predloge o kandidatih, ki naj bi prišli v poštev za poslanca iz tega industrijskega kota Gorenjske. Predvolilna dejavnost

RADOVLJICA

ki je zelo živahna že dober teden dni, je dosegla doslej svoj vrhunec v sredo. V podjetjih: »Veriga«, »Pletenina«, Tovarna čokolade, »Elan« in drugod so bili zbori volivcev — proizvajalcev, na katerih so volili člane za kandidacijsko konferenco. Včeraj popoldne so bili tudi zbori volivcev v manjših trčovskih, gostinskih, obrtniških in drugih podjetjih. Zvečer pa so bili zbori volivcev na terenih.

Skoraj povsod so volivci dokaj razpravljali tudi o kandidatih, ki naj bi prišli v poštev. Zelo so se zavzemali za Vinka Hafnerja, ki naj bi ga, kot so rekli, volili v Zvezno skupščino. Med kandidati za republiško skupščino so na zborih volivcev imenovali tudi dr. Miha Potočnika.

Zbori volivcev so bili zelo živahni, kajti razen o predvolilnih pripravah

in kandidatih so razpravljali tudi o raznih perečih komunalnih gospodarskih problemih. Ponekod so volivci razpravljali o teh stvarih pozno v noč in sklenili, da bodo o tem, in o perspektivnem planu občine, še razpravljali na prihodnjih zborih ali pa celo na posebnih zborovanjih.

V SKOFJI LOKI

je bilo v četrtek pet zborov volivcev. Zadnji zbori bodo v nedeljo. Ta teden so zborovali tudi v vseh škofjeloških podjetjih, kjer so volili kandidate za kandidacijske konference.

Na predlog članov Občinskega odbora SZDL so se volivci že sedaj pogovorili tudi o kandidatih za ljudske poslance. V Zvezno skupščino nameravajo kandidirati Borisa Ziherla in Vladimirja Logarja. Pri sestavi kandidatne liste za Republiško skupščino pa naj bi kandidacijska konferenca upoštevala zlasti Sveta Kobala in Franca Križaja ter Pavla Mraka za Zbor proizvajalcev. Volivci so izrazili željo, naj bi bilo na kandidatnih listah več kandidata, da bi bila tako možna večja izbira na volitvah.

Hkrati so na sedanjih zborih volivcev volili tudi nove krajevne odbore. V Skofji Loki sami pa so volivci razpravljali o smernicah Občinskega odbora za njegovo delo v prihodnjih petih letih.

NA JESENICAH

so se v soboto začeli prvi zbori volivcev, na katerih volijo delegate za kandidacijske konference. V Planini nad Jesenicami se je udeležilo zbora volivcev 32 volivcev. V ponedeljek zvečer pa je bil zbor tudi na Javorniku, ki pa je bil za javorniške razmere izredno slabo obiskan. Udeležilo se ga je le 26 volivcev.

KAJ BO 8. februarja v Kranju in 22. februarja v Ljubljani?

Kaže, da bodo priprave na volitve v Republiško in Zvezno ljudsko skupščino razširale domala vso mladino. V teh dneh bodo po vseh občinah izbirali najboljšo mladinske ekipe, ki bodo 8. februarja sodelovale na javnem okrajnem tekmovanju v Kranju. V vsaki ekipi bodo trije mladinci ali mladinke v starosti od 16 do 25 let. Na okrajnem tekmovanju v Kranju bo predvidoma sodelovalo 18 mladinskih ekip. Vprašanja, na katera bodo odgo-

varjali, bodo iz družbenega, političnega, gospodarskega, kulturnega, tehničnega in športnega področja. Priraditelji okrajnega tekmovanja — Okrajni komitee mladine, namerava program popestriti še z zabavnimi in glasbenimi točkami, kjer bodo predvidoma sodelovali gorenjski glasbeniki in humoristi — gorenjski neznani talenti. Vse prvo plastrane ekipe na okrajnih tekmovanjih bodo potem dobile nagrade na osrednjem tekmovanju, ki bo 22. februarja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Tam bodo sodelovale najboljše ekipe vseh okrajev Slovenije. Radio Ljubljana, CK LMS in uredništvo »Mladina« pripravljajo za 22. februar javno mladinsko oddajo RTL z zaključnim tekmovanjem. Priraditelji bodo pripravili pisan zabavno-glasbeni spored. Sodelovali bodo plesni orkester Radia-televizije Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča s solisti ter Frane Milčinski - Ježek.

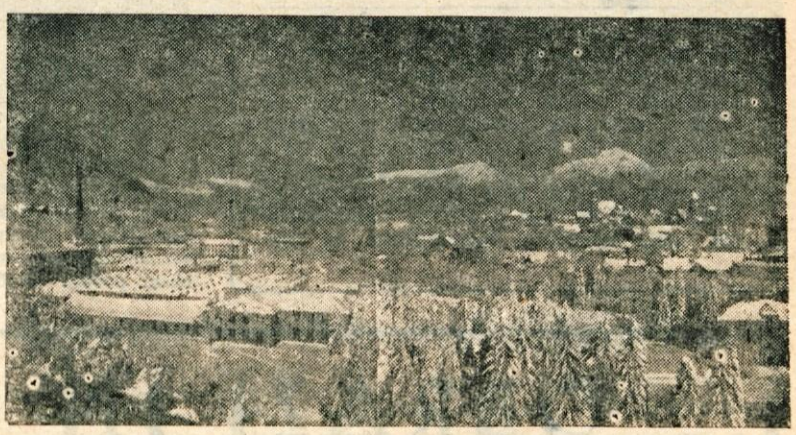
Tekmovanje bo predvidoma potekalo takole: vse tekmovalne ekipe bodo odgovarjale na tri pismena vprašanja pod enakimi pogoji kot na okrajnem tekmovanju. Odgovore bodo ocenjevali po točkah od 0 do 10. Prvo plastrane ekipe bodo imele pravico tekmovati za izredno nagrado: 90 minut glasbenega programa plesnega orkestra RTL. Radio-televizija Ljubljana bo razen tega vsak ponedeljek prinašala reportaže z okrajnih mladinskih tekmovanj. Vso osrednjo prirediteljev pa bomo lahko v celoti poslušali pri radijskih sprejemnikih.

Sindikati predlagajo

Sindikalne organizacije so se tudi že vključile v priprave na volitve. Posamezna sindikalna vodstva so sestavila ali pa te dni sestavljajo programe svojega dela. Tak program že imata Okrajni in Občinski sindikalni svet Kranj. Sindikalne organizacije sodelujejo pri sklicevanju prvih zborov volivcev — proizvajalcev, mnoge izmed njih pa bodo sklicale tudi predvolilna zborovanja delavcev.

Hkrati pa je v nekaterih krogih sindikalnih funkcionarjev slišati mnenja in predloge, naj bi na zborih volivcev v gospodarskih organizacijah razpravljali še zlasti tudi o delitvi dohodka med podjetjem in skupnostjo, o novem zakonu o delovnih razmerjih, prav tako pa tudi o problemih v občinah, ki še posebno zadevajo tudi kolektive (ureditev obratov družbene prehrane, trgovine, obrt, prevoz, stanovanje itd.).

Kranj v turistični preobleki

Pod belo odejo, čeprav ni pokrila tovarniških dimnikov, pride še bolj do izraza, da je Kranj s svojo okolico tudi turistično in ne le industrijsko središče.

DELEGATI GORENJSKE MLADINE PRIPRAVLJAJO

Nekaj predlogov za VI. kongres LMJ

Prihodnji ponedeljek, 27. januarja, Marjan Rožič, »temveč jim moramo pomagati, da bodo seznanjeni z gospodarskimi in političnimi problemi. Menim, da so občasna posvetovanja, na katerih si lahko le-ti izmenjajo svoje izkušnje in se pogovorijo o nadaljnjem delu, zelo ustrezna oblika. Da bi mladi lahko prihajali dobro pripravljani na zbere volivcev, da bi lahko na njih tehtno razpravljali, bi bilo morda koristno pred temi zbori pripraviti zbere mladih volivcev. Tako bi bili mladi ljudje bolj seznanjeni s problemi komunne in bi lažje sodelovali pri kakršnihkoli razpravah. Skratka, doseči moramo aktivnost mladine na vseh področjih. Sedaj je namreč še precej mladih ljudi, ki ne sodelujejo nikjer. Tudi mladinska organizacija si ni dovolj prizadevala, da bi jih zainteresirala za delo — n. pr. mlade gospodinje itd. Z ustanavljanjem stanovanjskih skupnosti se tudi tem nudi novo področje dela.

Prav tako bi se mladina gospodarskih organizacij morala mnogo bolj za-

imati za splošne probleme občin. Njihova stremjenja in njihovo delo je vse preveč enostransko. Prav zato mišlim predlagati, naj bi se sodelovanje izboljšalo, menim pa, da bi bila najbolj primerna oblika, da bi se mladina podjetij in ustanov (n. pr. tista, ki je zaposlena na občinah in okraju) zbirala na skupnih zborih.

»Na kongresu se moramo pogovoriti tudi o novih oblikah dela pri ideološko-politični vzgoji, ker sedanje ne ustrezajo več.« je dejal delegat tov. Stefan Kadoič. »Razen tega bo potrebno spregovoriti tudi o odnosih v proizvodnji. Povedali so nam še, da nameravajo na kongresu predlagati, da naj bi uvedli v šole kot obvezne predmet delavske in družbene upravljanje in da bi izvolili v delavnicah industrijskih šol delavske svete. Razen tega pa bodo odšli na kongres z željo in predlogom, da se povečajo nagrade vajencem najmanj na 2.500 dinarjev za prvo leto, 3.500 za drugo in 4.500 za tretje leto učne dobe.

TE DNI PO SVETU

Predsednik indonezijske republike Sukarno, ki se je mudil v naši državi dva dni na zasebnem obisku, je v nedeljo zjutraj odpotoval iz Beograda v Damask. Ob odhodu je indonezijski predsednik izjavil: »Hvalen sem za gostoljubje in prijateljska čustva, s katerimi so me sprejeli jugoslovanski narodi.

Na naslov »Sputnik - Moskva« je doslej prispelo 91.569 pisem, brzojavk in dopisnic iz 58 dežel, ki so jih poslali v Moskvo ob izstrelitvi sovjetskih umetnih satelitov.

Londonski »Observer« piše, da je »poljski načrt o jedrski demilitarizaciji Srednje Evrope izredno vablivo zaradi svoje očitne enostavnosti in zato, ker utegne pomeniti korak k omejitvi jedrske oborožitve in zmanjšanju vojne nevarnosti.« Časnik sodi, da je britanska vlada pametno ravnala, da ni odklonila možnosti, da bi na pogajanjih govorili o tem načrtu.

»Komsomolska pravda« piše, da bodo v SZ kmalu izstrelili umetne satelite, ki bodo lahko med poletom odvrgli oklopne kabine, ki se bodo potem spustile na zemljo na vnaprej določena mesta.

V središču Bangkoka je v nedeljo izbruhnil požar, ki je upepelil 700 hiš, tako da je ostalo brez strehe okrog 6.000 ljudi. Ogenj, ki je divjal dobrih 5 ur, je napravil škode za okrog 2 milijardi frankov.

Indonezija in Japonska sta v ponedeljek podpisali mirovno pogodbo in tako dokončno odpravili vojno stanje med obema deželama. Hkrati je bil podpisan tudi sporazum o reparacijah, s katerim se je Japonska zavezala, da bo izplačala Indoneziji vojno odškodnino v znesku 223,08 milijona dolarjev ter da bo črtala indonezijski trgovinski dolg, ki znaša nekaj manj kot 180 milijonov dolarjev.

Norveški kralj Olaf V., ki je v ponedeljek v parlamentu prisegel kot novi norveški kralj, je v svoji prvi prestolni besedi izjavil, da se bo Norveška nadalje prizadevala ohraniti mir in ublažiti napetost na svetu.

Jugoslovanska in avstrijska vlada sta se sporazumeli, da se bosta začeli pogajati o vprašanih, ki zanimajo obe deželi. Pogajanja se bodo začela že januarja.

Jugoslovanska vlada je v ponedeljek ostro protestirala pri francoski vladi spričo protipravne zaplembe tovora z jugoslovanske ladje Slovenija, ki jo je francoski rušilec »Cassare« in fregata »F-718«, 18. januarja ustavili kakih 60 milj od alžirske obale. Slovenija je na svoji redni progi vozila tudi določene količine streliva in orožja za neko tvrdo v Cassablanci. Ladjo sta francoski vojni ladji odpeljali v Oran, kjer so strelivo in orožje, ki je tehtalo 148 ton, zaplenili in izkricali.

Bonnski časnik »General Anzeiger« je objavil v torek uvodnik, posvečen francoskemu ukrepu proti jugoslovanski ladji »Slovenija«. Uvodnik pravi, da je »Slovenija« plula proti Cassablanci, in da je Maroko neodvisna dežela, ki ima pravico do narodne vojske. Zato so tudi pravni razlogi za francoski ukrep zelo dvomljivi.

Jugoslovanski poslanik v Maroku Mustafa Vilović, ki je na poti v Rabat, je v torek prispel v Cassablancu. V Rabatu bo vodil prvo jugoslovansko diplomatsko mislijo v novi neodvisni severno-afriški državi.

Mednarodni monetarni fond je sklenil dati Jugoslaviji na razpolago znesek 22,9 milijona dolarjev, in sicer 10,9 milijona ameriških dolarjev, 7 milijonov dolarjev v zahodnonemških markah in 5 milijonov dolarjev v nizozemskih guldenih.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI GUSARSKI NAPAD

To, kar se je zgodilo zgodnjega popoldneva minulo soboto sredi Sredozemskega morja, si lahko v mirnem času našega veka le s težavo predstavljamo. Francoske vojne ladje so tega dne obkobile jugoslovansko ladjo »Slovenija« in jo prisilile, da je pristala v alžirskem pristanišču Oran. Tu so francoske oblasti zaplenile določeno količino streliva in orožja, ki je bila poslana v Maroko. To so storile — kljub temu, da je bilo vse blago povsem redno, v skladu z mednarodnimi predpisi zaznamovano v ladijskih dokumentih, — pod docela izmišljeno obdolžitvijo, da je bilo orožje namenjeno alžirski narodnoosvobodilni vojski.

Za tako početje francoske oblasti niso imele niti najmanjšega povoda ali dokaza. Blago, ki ga je vozila jugoslovanska ladja »Slovenija«, je bilo namenjeno v Casablancu in v New York. Del tovora je bilo orožje, ki pa je bilo povsem zakonito poslano v Maroko. O tej pošiljki se je naše prevozniško podjetje že tri tedne poprej javno pogajalo prek teleprinterjev z maroškim uvoznikom Larakijem. Blago je bilo v celoti vpisano v ladijski register, zaboji pa so poleg oznak pošiljatelja in naslovnika jasno nosili napis »vsebinsko »MUNITION«. Francoske

oblasti niso imele nobenih težav, da so našle te zaboje v ladijskem tovoru in je torej povsem jasno, da ni šlo za nikakršno »tihotapljenje orožja«, kot bi to rada zdaj prikazala francoska vlada. Šlo je za povsem redno in normalno trgovsko transakcijo.

Toda nezakonito in nenormalno je ravnanje s francoske strani. Ladjo »Slovenija« so ustavili na odprtem morju in ne v francoskih teritorialnih vodah (dasi imajo ladje po mednarodnem pravu tudi tu pravico na neofenziven prehod). Sam poveljnik francoske bojne ladje je na zahtevo kapetana »Slovenije« potrdil, da je ustavil našo ladjo na odprtem morju in to kakih 45 milj od obale, medtem ko se običajno računa teritorialno morje le 12 milj od kopnega, po izrednem sklepu francoske vlade pa 30 milj od alžirske obale.

Po mednarodnem pravu ni nobenega določila, ki bi v času miru dodeljeval komurkoli pravico, da ustavlja, preiskuje neko ladjo pod tujo zastavo, ali da jo celo prisilno odvzede v svoje pristanišče in pleni njeno blago. To je ne samo očitna kršitev mednarodnega prava, marveč tudi nevaren zgled, ki lahko za vselej odpravi mir in varnost svobodne plovice in po-

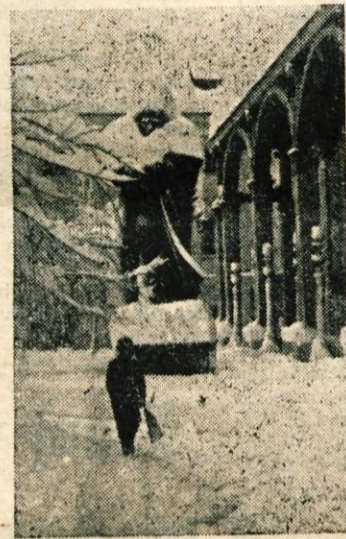
morske trgovine. In to ne samo za Jugoslavijo!

V mirnodobnem času tudi ni nikakršne prepovedi trgovine z orožjem. Zlasti pa tega ne more braniti neka država drugi državi. Maroko je svobodna, neodvisna dežela, ki lahko nabavlja orožje, kjerkoli jo je volja. Ravnanje francoskih oblasti ni torej samo nasilje proti jugoslovanski ladji, marveč tudi žalitev za neodvisni Maroko. Saj francoske obdolžitve, češ, da je bilo to orožje namenjeno alžirski narodno-osvobodilni vojski, ne pomenijo nič drugega, kot nesmiselno trditev, da vsako orožje, ki gre v Maroko, pride v roke alžirskim borcem za svobodo.

Francoska vlada si s takim piratskim izpadom pač ne bo mogla zagotoviti ugleda v svetu, še manj pa bo lahko reševala čedalje bolj boleči alžirski problem. Ni treba posebej poudarjati, da bo ta izredno resno spravljen v nevarnost dobre odnose Francije z Jugoslavijo in tudi z Marokom ter ostalimi arabskimi deželami. Za to dejanje, ki sicer ni bilo morda storjeno nepremišljeno, je pa bilo skrajno nezakonito in nasilno, bo morala nositi francoska vlada vso moralno odgovornost in bo morala tudi povrniti vso storjeno škodo. MARTIN TOMAŽIČ

Radosti in težave v snežnem metežu

V torek zjutraj nas je presenetil sneg. Mimo radosti otrok, zlasti šolske mladine, ki bo imela na beli odeji dokaj lepše zimske počitnice, je sneg povzročil mnogim tudi skrbi in preglavice.

Tudi Prešeren je dobil to zimo nov plašč

Prve in tudi glavne težave so nastale v prometu. Vlaki so prihajali na železniško postajo v Kranju z velikimi zamudami. Balkan Express iz Avstrije je imel več kot dve uri zamude. Na avtobusni postaji so čakali nervozni

potniki. Vozni red je ovrgla sila prirode. Avtobusi so prihajali in odhajali le, kadar in kakor so mo-

Avto v neprijetnem objemu belega »sovražnika«

gli. Najteže se je prebil avtobus z Bleda, ki je prišel v Kranj šele ob 13. uri popoldne, namesto zjutraj. Tudi avtobusna zveza proti Golniku je bila vzpostavljena šele opoldne. Avtobusi proti Ljubljani in Trzinu so prav tako vozili z velikimi težavami in imeli znatne zamude.

Sprva vlažen in težak sneg je povzročil precej škode tudi na telefonskem omrežju. Blizu Orehka pri Kranju je smreka, ki se je ukirnila pod težo snega, potrgala telefonske žice. Takih primerov tudi drugod ni manjkalo. Skupine delavcev, ki so zarana krenile iz Kranja proti Škofji Loki in proti Radovljici, da bi vzpostavile telefonsko zvezo, niso bile kos številnim okvaram. Z Ljubljano je bila Gorenjska ves dan povezana

z eno samo telefonsko linijo, medtem ko so bile z Bledom in okolico vse telefonske zveze prekinitve. Tudi Kamna Gorica in drugi kraji so bili popolnoma odrezani od ostalih krajev; zadnje okvare na linijah so našli in popravili šele včeraj, v četrtek.

S čiščenjem cest, zlasti glavnih, so začeli že rano zjutraj. Uprava za ceste v Kranju je že ob štirih zjutraj razposlala več motornih plugov v razne smeri, da bi preorali ceste. Pa tudi po drugih krajih so se z vsemi silami uprli snežni ofenzivi. Skupine železničarjev so že ponoči, kmalu ko je začelo snežiti, odpotovale v razne smeri in sproti čistile kretnice in druge objekte, da bi preprečili zastoj.

»Ker niste mogli drugače, je naša pomoč dobrodošla.« bi opravičeno dejali konji

Tokrat zapadli sneg je bil prva letošnja preizkušnja za naš promet. Posebno velikih zastojev pa le ni povzročil. Res da so delavci prihajali v tovarne z znatnimi zamudami, toda že prvi dan so bile ceste v tolikšni meri očiščene, da poslej s te plati ne bo več posebnih težav. Precejšnje breme pa je

Pod težo snega se je lomilo drevje

tokrat padlo na železnico. Ker je bil promet z motornimi vozili onemogočen, so potniki z avtobusnih postaj gazili proti železniški postaji, da so, čeprav z večjo ali manjšo zamudo, vendarle potovali po svojih opravkih. Kot so poročali, je to pot zapadlo v Kranju dobrih 60 cm snega, na Jezerskem 90cm, na Ljubelju pa je legla kar meter debela snežna odeja. Da bi bil to zadnji sneženi metej v tej zimi, je kar prenaivna želja. Podobnih preizkušenj (da le ne bi bilo hujših!) se lahko še nadejamo.

M. K.

naša kronika

ZBORI VOLIVCEV V ŽELEZARNI JESENICE

V sredo popoldne je bilo v Železarni Jesenice 8 zborov volivcev. Volivce vseh volilnih enot podjetja so seznanjali s pomenom volitev, nakar so izvolili delegate za kandidacijsko konferenco, za zbor proizvajalcev Republiške ter za zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine. Vsi zbori so bili dobro pripravljene in tudi lepo obiskani. U.

ZBORI VOLIVCEV V KAMNIKU

Zbori volivcev v kamniški občini so bili zelo dobro obiskani. Volivci jih niso smatrali samo za golo formalnost, na katerih naj izvolijo delegate za kandidacijske konference. Na njih so živahno razpravljali o gospodarskih in političnih problemih. V Kamniku so načeli vprašanje zidave šolskega poslopja in doživdave kulturnega doma. Razpravljali so tudi o vodovodu. V Tuhijski dolini in v komendskem okolišju je bila udeležba velika tudi zato, ker so volili krajevne ljudske odbore.

V CERKLJAH SO USTANOVILI TURISTIČNO DRUŠTVO

Na ustanovnem občnem zboru Turističnega društva Cerklje-Krvavec so govorili o pomenu razvoja turizma za Gorenjsko. Za cerkljansko občino je turizem nemalega pomena, saj bo kot kaže, z dograditvijo žičnice na Krvavec, občina Cerklje postala ena prvih turističnih postojank na Gorenjskem. Precej so se menili o načrtih gradnji koč na Krvacu in sklenili, da se mora za ta predel čimprej sestaviti urbanistični načrt. V Cerkljah samih pa bo treba poskrbeti za olepšavo vasi, gradnjo kopališča, popravilo cest in poskrbeti, da bo zagotovljeno zadostno število sob oziroma ležišč za turiste. Mnogi člani društva so prispevali kot prvo pomoč društvu 1000 dinarjev in izrazili željo, da bi čimprej uresničili zadane naloge. P. G.

SANITETNI TEČAJ JE OBISKOVALO 32 GASILCEV

V Kranju se je 16. januarja začel 4-dnevni sanitetni tečaj, ki ga je organizirala Okrajna gasilska zveza za Gorenjsko. Tečaj je obiskovalo 32 gasilcev — 13 članic in 19 članov. Vodil ga je poveljnik Okrajne gasilske zveze Janez Gros, zdravstvena predavanja je imel dr. Bajželj, razen tega pa so predavale tudi tri medicinske sestre. Predavali so tudi predstavniki gasilcev o zakonu o gasilski službi, o družbeni ureditvi gasilskih organizacij, o temeljnem zakonu o požarni varnosti, o delu z mladino itd. Ob zaključku tečaja so bili v nedeljo popoldan praktični in teoretični izpiti. Tečaj je dobro uspel — 13 tečajnikov je naredilo izpit z odličnim, 10 s pravim, 7 z dobrim in 2 z zadostnim uspehom.

Gasilska zveza bo predvidoma 27. januarja spet organizirala 5-dnevni tečaj za sanitetne referente iz občinskih gasilskih zvez.

DELO KAMNIŠKIH GASILCEV

Na dobro obiskanem občnem zboru so kamniški gasilci zaključili 75. leto svojega delovanja. Ugotovili so, da so vključili v svoje vrste 13 pionirjev, ki prav pridno obiskujejo vaje in predavanja. V preteklem letu je bilo 6 strokovnih predavanj za člane. Skrb za tehnično izobrazbo članov je bila lani posebno velika, saj so imeli 30 vaj, na društvenih tekmovanjih pa so zasedli prvo mesto. Sodelovali so pri petih požarih. Kamniško gasilsko društvo si je zadalo nalogo, da bo v letošnjem letu pritegnilo v gasilske vrste čimveč mladincev in mladink.

PLAZ ZASUL CESTO

Dva in pol kilometra od upravne poslopja rudnika Kaolin v Črni pri Kamniku se je nad zapuščenimi jaški, ki jih pred vojno takratni lastniki rudnika niso zasuli, začela premikati zemlja. S strmega planinskega pobočja se je sprožilo nad 2000 m³ zemlje proti rudniškim zgradbam in cesti drugega razreda Kamnik—Gornji grad. V nedeljo popoldne se je premikanje zemlje nadaljevalo. Plaz je porušil rudniško kovačnico in manjše skladišče ter zasul cesto v dolžini 10 metrov. Promet na cesti je onemogočen, vendar pa avtobusna zveza Ljubljana—Gornji Grad—Celje redno obratuje, ker potniki prestopajo.

OBRAZI IN POJAVI

POSTREŽBA »PO STOPNIČKAH«

»Zelite? Prvi, drugi ali tretji menu?« je prijazno vprašala natakarka in čakala, da ji bo gost odgovoril.

»Tega.«

Potem mu je vedno nasmejana prinesla kosilo in mu postregla, kolikor je najbolje mogla. Ostali gostje ji niso bili toliko mar. Tiho je postavila kosilo pred nje in zopet odšla. On je bil vedno prvi na vrsti. Kaj zato, če so drugi prišli pred njim — nič ne de — On je bil vedno, vsaj kazalo je tako, največ vreden gost. Rezervirala mu je celo mesto pri mizi in — gorje, če je kdo hotel sesti na rezervirani stol. Tudi Njemu ni bilo prav. Videti je bilo, da mu pri drugi mizi ne tekne tako dobro.

Pa je bil vendar prav tako abonent kot drugi. Ravno tako kot drugi je tudi On plačeval kosilo z abonentskimi boni. Kljub temu pa so Njemu stregli z navdušenjem, včasih celo s pretirano prijaznostjo, ki so jo gostje lahko kaj kmalu opazili. Je bilo mar njegovo plačilo več vredno?

»Dobite napitnino zato, ker mu vedno rezervirate stol?« je nekoč vprašal abonent, ko mu je natakarka pojasnila, da je tisti prostor zaseden.

»Navadno se namreč rezervacije vedno plačujejo.«

»Ne ne, le tako, navadili smo se že.«

S takim odgovorom se je moral zadovoljiti, čeprav je bil on prav tako stalni gost, stalni abonent, čeprav je prav tako plačeval z abonentskimi boni in prihajal vsak dan na kosilo in večerjo.

Le kaj si je mislil ob takem odgovoru? Prav gotovo lahko le to, da so v tem gostinskem obratu zaželeni le nekateri gostje in morda celo, da so njega iz nekakšnega usmiljenja sprejeli med abonente. Da ni bil med tistimi zaželenimi gosti samo On — tisti »gospod«, kot so ga imenovali — so gostje kmalu lahko opazili. Vse tako kaže, da imajo v nekaterih lokalih posebne kriterije za postrežbo gostov. Morda jih cenijo po obleki, verjetno tudi po položajih, po funkcijah — in kaj vem po čem še. Važno je pač to, da so si za postrežbo postavili nekako hierarhično lestvico z le nekotlikimi klini. Morda le s šestimi, od katerih je bila zadnja — »vsi ostali gostje«. In teh ostalih gostov, kot je po postrežbi kazalo, nezaželenih gostov, je bilo prav gotovo več kot sto.

Taki pojavi pri postrežbah so pri nas še zelo pogosti ne le v gostinskih, temveč tudi v nekaterih trgovinah, uradih in še kje. Toda kaj, ko bi se vsi tisti, ki niso najbolje postreženi, preselili tja, kjer je postrežba za vse enaka, tako, kot jo zahteva plačilo.

Morda bi tedaj tudi gostinci in nekateri drugi pomislili, da so plačani od ljudi, ki jim strežejo, od vseh, ne le od nekaterih posameznikov, ki so jim morda nekoliko bolj simpatični. Morda bi tedaj spoznali, da je denar enako vreden, če ga daje ta ali oni.

Kaj, če bi pomislili na to kmalu — da ne bo pozno...

Premije da - ne pa dopolnilne plače!

Pomanjkljivosti se pojavljajo zato, ker premijski sistem še ni dovolj popoln - Delavski sveti naj bi bolj proučili osnove in merila za premiranje - V kranjskem okraju izplačane premije niso pretirane, razen v nekaterih izjemnih primerih

Tajništvo za delo OLO Kranj je pred kratkim poslalo podjetjem poročilo o politiki lanskoletnega nagrajevanja v 20 industrijskih (toda v skoraj vseh večjih podjetjih z nad 500 zaposlenimi), 2 gozdarskih, 1 gradbenem in 6 trgovskih podjetjih na Gorenjskem. V obravnavanih 29 podjetjih so izplačali lani povprečno premij po 38,6 odstotka, nagrad po 4,4% in dobička po 111,9% povprečnih mesečnih čistih plač. Bolj po domače povedano, je v teh podjetjih prejel posameznik povprečno nekoliko več kot poldrugo mesečno plačo (154,9% mesečne plače) v obliki dobička, premije in nagrade. To je seveda le povprečje, ker so v posameznih podjetjih in posamezniki prejeli več, drugod in drugi pa manj ali tudi ničesar.

Omenjeno poročilo ni povsem popolno, ker prvič obravnava le 29, čeprav bržkone najznačilnejših podjetij in, drugič, zato, ker velja poročilo za posamezna podjetja za celoletno obdobje, za nekatera podjetja pa za krajši čas (do 1. decembra, do 27. decembra itd.). Kljub temu pa poročilo vendar uspe prikazati vsaj nekatere bistvene, poglobljene tendence in pojave v politiki nagrajevanja na Gorenjskem.

Tako kaže poročilo to, da na območju kranjskega okraja v glavnem ni bilo tako hudih pretiravanj pri izplačevanju premij, kakršne so bile, sodeč po signalih v dnevnem tisku, ponekod drugod. Nekaj izjem pa je tudi v kranjskem okraju. To zlasti velja za Kemično tovarno v Podnartu, kjer so lani izplačali (največ izmed vseh gorenjskih industrijskih podjetij) premij v višini 237,7% glede na povprečne mesečne plače. Podjetje utemeljuje tako obilne premije s tem, češ da je kljub težjim pogojem povečal obseg proizvodnje za več kot 80%. Direktor tega podjetja je prejel 62.596 din dobička, 68.000 din nagrade in 202.453 din premije. Upravičenost tako visoke premije je vsekakor dvomljiva. Izmed obravnavanih šestih trgovskih podjetij pa so izplačali sorazmerno največ premij v kranjskem podjetju »Pri Kranjcu« (manufaktura stroka), in sicer v višini 60,9% glede na povprečne mesečne plače. Take premije utemeljuje podjetje z večjim poslovnim uspehom, ki se kaže v presegu prometa za 19% ali 18 milijonov dinarjev, čeprav jim je manjkala 1 delovna moč, dalje z nizkimi stroški ter z lastno trditvijo, da imajo najnižje cene v celotnem kranjskem okraju.

Večina podjetij, ki jih obravnava poročilo Tajništva za delo OLO, skuša konkretno utemeljiti izplačane premije. Zlasti velja to za tista podjetja, ki pri premiranju ne pretiravajo. Te vrste podjetij očitno vsaj v glavnem skušajo uresničevati načelo, da premija ne sme biti bolj ali manj sramežljiva oblika nekakšne dodatne plače, marveč ustrezno materialno priznanje za posebne uspehe, ki jih je moč dokazati z objektivnimi merili. Vsekakor v takih primerih lahko govorimo vsaj o prizadevanjih, težnjah, da bi bile premije ekonomsko utemeljene, dasiravno tudi v teh primerih marsikatera osnova oziroma merilo še ni dovolj objektivno. So pa tudi podjetja, ki že s svojimi frazerskimi, neresnimi utemeljitvami kot, denimo, »zavestno kolektiva je vidno porasla«, »zmanjšali smo reprezentativne stroške« dokazujejo, da jim je ekonomsko upravičeno premiranje španska vas ali pa celo zavestno izkoriščajo premiranje za neupravičeno povečevanje osebnih prejemkov manjše skupine ljudi v kolektivu. Nekatera podjetja pa navažajo za izplačilo premij samo nekonkretno utemeljitev, češ da so »doseženi uspehi pri poslovanju primerni« ali pa se sploh izognejo vsakršni utemeljitvi. Tudi navedbe nekaterih trgovskih podjetij (»Kokra« Kranj itd.), češ da je izplačilo premij utemeljeno, ker da so povečali blagovni promet, ne morejo biti že kar v vsakem primeru zadostna utemeljitev. Kaj pa, če je podjetje povečalo planirani blagovni promet samo zaradi tega, ker je podražilo blago? Je to tudi poseben uspeh, za katerega je treba dati premije? To bi pomenilo, da s premijami uganjamo burke in se norčujemo iz potrošnikov. Prav taki primeri — čeprav so osamljeni — pa nevarno diskreditirajo sistem premiranja. Nekateri ljudje namreč radi kaj hitro neodgovorno poslušujejo posamezne nepravilnosti, ki so le izjeme, na vsa podjetja, na celotno gospodarstvo. Zato je tudi že slišati mnenja posameznikov, češ da bi bilo premiranje v celoti najbolje ukiniti, ker da povzroča samo hudo kri.

IZPOPOLNJEVATI, NE PA UKINITI SISTEM PREMIRANJA

To pa ne bi bila pot naprej, marveč nazaj. Tudi drugod v svetu velja premiranje kot pomemben sodoben stimulus za razvijanje gospodarstva. Ekonomske koristi dosedanjega premiranja nedvomno odtehtajo posledice nepravilnega premiranja v nekaterih podjetjih. Mnenjem, naj bi premiranje opustili, botruje, skrita v ozadju, uravnalovka, ki je krivična do prizadevnej-

ših in sposobnejših posameznikov, ekonomsko pa izredno škodljiva. Pač pa bi morali naša prizadevanja usmeriti na izpopolnjevanje premijske sistema kot sredstva, ki vzpodbujajo doseganje boljših gospodarskih rezultatov. Naš premijski sistem je namreč še dokaj nerazvit, še na otroških nogah, saj so podjetja začela sestavljati prve premijske pravilnike šele leta 1955 ter si zdaj osvajamo šele prve izkušnje. Osnove in merila so v mnogih premijskih pravilnikih še dokaj neproučena, nejasna. Osnovni vzrok temu tiči v pomanjkljivi, nerazviti organizaciji dela, evidenci, pomanjkanju normativov. Toda — mar naj zaradi vrzeli, ki so še, opustimo sistem v celoti? V tem primeru bi ravnali kot tisti — oprostite že izrabljeni, toda primerni prispeleci, — ki je kopal v banji umazanega otroka, pa potem z umazano vodo vred vrgl skozi okno tudi otroka. Res pa bi kazalo pretehtati to, ali ne bi kazalo morda zmanjšati števila premiranih delovnih mest v posameznih podjetjih samo na tista, na katerih je premiranje že moč zanesljivo nasloniti na dejansko objektivne osnove in merila in katerih premiranje je ekonomsko že utemeljeno. Na drugih delovnih mestih pa naj bi premiranje ustavili vse dotle, dokler izpopolnjena organizacija dela in evidenca ne bi omogočili izluščiti objektivnih, ekonomsko utemeljenih osnov oziroma meril. To bi bila hkrati vzpodbuda odgovornim ljudem v podjetjih, da bi se zavzeli za hitrejšo izpopolnjevanje organizacije dela.

POMANJKLJIVOSTI SO DOLŽNI ODPRAVLJATI DELAVSKI SVETI

Zdaj se namreč še dogaja to, da v nekaterih podjetjih premirajo tudi ljudi na takih delovnih mestih, za katere še niso izbrušene premijske osnove oziroma merila. To pa se dogaja tudi zaradi popustljivosti, neodločnosti delavskih svetov, sindikalnih organizacij in komunistov v nekaterih podjetjih. Tak primer je bil v kranjskem podjetju »Projekt«. Lanski premijski pravilnik tega podjetja je pravilno upošteval ekonomsko utemeljenost premiranja na posameznih delovnih mestih. Kasneje pa je delavski svet podlegel vplivu nekaterih posameznikov, ki so — seveda zaradi osebnih koristi — predlagali, naj bi vključili v premiranje vsa službena delovna mesta, čeprav to ni bilo ekonomsko utemeljeno. Tudi sindikat in osnovna organizacija ZK se temu nista znela upreti.

Ko razpravljamo o kvarnih izrastkih premiranja, dostikrat kritiziramo vse okrog sebe, pri čemer pa radi pozabimo, da sestavljajo in potrjujejo premijske pravilnike delavski sveti, ne vem pa kdo izven podjetij. Delavski sveti morajo zato čutiti tudi večjo odgovornost za preprečevanje neupravičenih premij ter za izpopolnjevanje premijskih pravilnikov. Seveda pa se bodo uspešno lotevali te svoje naloge le, če jim bodo pri tem pomagali tudi ljudski odbori, zlasti zbori proizvajalcev, sveti za delo ter sindikalne in partijske organizacije.

Nadaljnja, ponekod problematična stvar so nagrade, ki predstavljajo v nekaterih podjetjih pomemben odstotek glede na povprečne plače. Natančnejša analiza bi bržkone odkrila, da se mnoge nagrade delijo po še manj objektivnih merilih kot premije. Zato naj bi organi upravljanja v podjetjih natančno proučili ta problem, ki tudi mimo zborov proizvajalcev in sindikalnih organizacij ne bi smel iti neopazno.

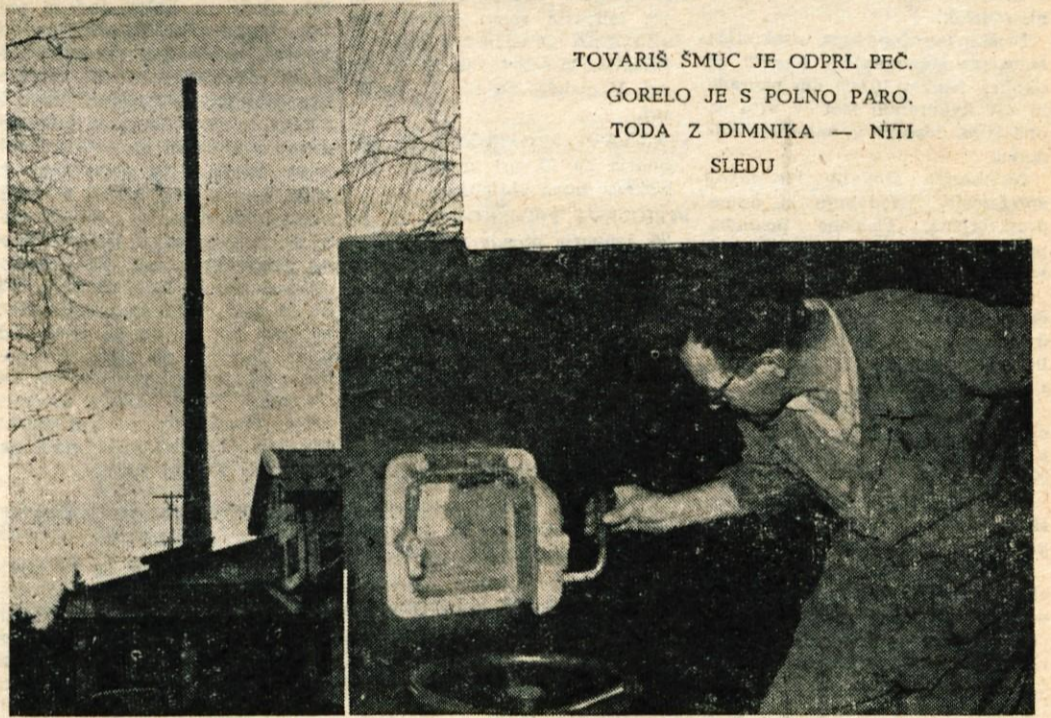
PRIPRAVITI SREDSTEV NAJ PODJETJA MISLIJO TUDI NA SVOJ RAZVOJ

Poseben problem je tudi delitev dobička. Čeprav tudi pri delitvi dobička, podobno kot pri premijah, v večini gospodarskih organizacij v

našem okraju ni opaziti tako hudih skrajnosti, kot ponekod drugod, so primeri, ki zaslužijo pozornost. V skupini industrijskih podjetij, zajetih v prej omenjenem poročilu, je spet na prvem mestu Kemična tovarna Podnart, kjer so lani izplačali dobiček v višini 211,7% glede na povprečne mesečne plače. To podjetje pa hkrati prednjači tudi glede odstotka sredstev za povečanje osebnih dohodkov, ki ga je izločilo in dalo v lastne sklade podjetja. (574,7% povprečnih mesečnih plač). V lastne sklade je sicer razmeroma le malo podjetij izločilo del sredstev za povečanje osebnih dohodkov. V trgovini pa zasluži spet javno šibo kranjsko trgovsko podjetje z manufakturo »Pri Kranjcu«, ki je razdelilo več kot 4 in pol mesečnih plač (464,1%) ali razmeroma največ izmed vseh podjetij v okraju; pri tem pa iz sredstev za povečanje osebnih dohodkov ni izločilo v lastne sklade niti ficka. Med trgovskimi podjetji, ki niso izločila v lastne sklade nobenih sredstev, so tudi »Merkur«, Kranj in trgovska mreža »Peko«, medtem ko je trgovsko podjetje »Gorenjec«, Kranj izločilo v lastne sklade 426,8%, »Kokra« pa 184,7% glede na povprečne mesečne plače. Nekatera trgovska podjetja, kakor, denimo, »Pri Kranjcu« torej gospodarijo le od rok do ust, ne da bi skrbela za nadaljnji razvoj podjetja. Take vrste podjetja seveda potem nikakor niso upravičena, da bi se pritoževala, češ da daje skupnost premalo investicijskih sredstev za razvoj trgovine.

Vsi ti pojavi pa opozarjajo na to, da bi morali občinski ljudski odbori, še zlasti pa njihovi zbori proizvajalcev čimprej natančneje proučiti smotrnost in stimulatnost politike nagrajevanja v podjetjih na svojih območjih. Tudi dopolnilni predpisi pooblaščajo zbor proizvajalcev, da lahko določijo za posamezne skupine podjetij ali posamezna podjetja, naj iz osebnih dohodkov izločijo večja sredstva v lastne sklade, prav tako pa lahko zahtevajo od delavskih svetov revizijo premijskih osnov, če te ne ustrezajo. Nekateri primeri opozarjajo na to, da naj bi zbori proizvajalcev to svoje družbeno pooblastilo tudi dejansko uporabili.

Miro Zakrajšek

TOVARIŠ ŠMUC JE ODPRL PEČ. GORELO JE S POLNO PARO. TODA Z DIMNIKA — NITI SLEDU

K. M.

GLAS GORENJSKE

10.000 PIŠCANCEV V NAKELSKI VALILNICI

Pred nekaj dnevi so končali z gradnjo skladišča za semenski krompir v Naklem. Električna napeljava je sicer v samem posloppu že napeljana, vendar še nimajo transformatorja. Zato tudi ne more delati valilnica za piščance. Ko bodo dobili transformator, bo nakelska valilnica dajala Gorenjski okoli 10.000 piščancev letno. Enkratna zmogljivost valilnice pa je 3400 piščancev. Ti piščanci bodo namenjeni predvsem Gorenjski. Računajo, da bo otvoritev skladišča v Naklem meseca maja, ko bo semenj za bike.

»ISKRINI« PROIZVODI NA TRZIŠČIH BLIŽNJEGA VZHODA IN JUŽNE AMERIKE

V tovarni »Iskra« v Kranju pripravljajo te dni večjo pošiljko števecov za izvoz v Sirijo in kino-projektorjem za Iran. Kaže, da je povpraševanje po »iskrinih« proizvodih precejšnje, saj bodo za tem poslali električne števece in kinoprojektorje tudi v Indijo in države Južne Amerike. S temi državami so že sklenili pogodbe

za dobavo omenjenih proizvodov. Konec meseca januarja bodo poslali tudi veliko telefonsko centralo v Egipt. Skratka — kaže, da si je »Iskra« s svojimi proizvodi osvojila precej tujih tržišč vse tja do Burme in Indonezije.

V TREH MESECIH 500 PITANIH PRAŠIČEV

Gospodarska poslovna zveza v Kranju je v zadnjih treh mesecih preteklega leta prodala 500 pitanih prašičev. Letos so sklenili pogodbo za vzrejo 1500 pitanih prašičev. Odkupilo jih bo podjetje »Sleme« iz Zagreba. To podjetje rabi svinjsko meso za konzerve, ki jih potem izvažajo predvsem v inozemstvo.

VIHAR PODRLI 18.000 M³ SMREKOVEGA GOZDA

Vihar, ki je divjal po pokljuških in jelovskih gozdovih v noči od 13. na 14. januar, je podrl okoli 18.000 m³ smrekovega gozda, last Gozdnega gospodarstva Bled. Dan pred tem je namreč na tem področju močno deževalo in ker imajo smrekove drevesa korenine precej na površju zemlje, je močan vihar zlahka ruval drevesa. Posebne škode ni bilo, ker bodo les vseeno lahko uporabili za predelavo. Poznalo se bo le na kalu, ki bo precej večji. Vihar je namreč drevesa odlomil in nekatera tudi prekal. Ugotovili so,

da je vetrolom nastal zaradi naravnega pojava, ker so bila tla zelo razmočena. Gozdarski strokovnjaki pri Gozdnem gospodarstvu Bled so se odločili, da bodo preštudirali, kako bi lahko v bodoče preprečili take pojave. Lj.

KAŽE, DA BO TOVARNI IBI V KRANJU LE USPELO POVEČATI PROIZVODNJO

V tovarni IBI v Kranju si že dlje časa prizadevajo, da bi odpravili ozko grlo pri svoji proizvodnji. Če bi namreč povečali obrat predilnice za 200%, bi lahko povečali proizvodnjo bombažne preje od 200 na 700 ton, oziroma od 1192 na 4400 vreten. Kot kaže, jim bo sedaj le uspelo uresničiti svoja prizadevanja, kar bo ugodno vplivalo na povečanje njihove proizvodnje.

DELAVCI TOVARNE IBI BODO DOBIVALI ENOLONČNICO

Delavski svet tovarne IBI v Kranju je sklenil, da bodo s 1. januarjem odprli v podjetju menzo. Delavci in delavke podjetja bodo tako lahko dobivali enolončnico po zmerni ceni — kot računajo 30 do 35 dinarjev. Delavci bodo dobivali enolončnico po dopoldanski oziroma pred popoldansko izmeno, če pa bi se kasneje pokazalo, da bi bolj ustrežal drug čas, bodo pač svoj sklep temu prilagodili.

NA ŠTEFANJI GORI BODO ZIDALI GASILSKI DOM

Prebivalci vasi Štefanjska gora so leta 1954 ustanovili svoje gasilsko društvo. Od takrat so nabavili že precej gasilskega orodja in tudi motorno brizgalno. To orodje hranijo po zasebnih hišah in v primeru požara ga zaradi tega težko hitro zberejo skupaj. Člani društva so se o tem menili na nedavnem občnem zboru in sklenili zgraditi gasilski dom. Nekaj denarja imajo sami, nekaj pa pričakujejo, da jim bo prispevala občina ter Okrajna gasilska zveza. Les bodo vaščani darovali sami in pripravljeni so opraviti tudi vsa težaška dela in vožnje.

-lč

NOV ELEKTRIČNI MOSTNI ŽERJAV

Pred dnevi so v tovarni »Lito-stroj« v Ljubljani dogradili velik električni mostni žerjav z nosilnostjo 225 ton in s 25 tonskim pomožnim kavljem, ki ga bodo dobavili neki indijski družbi za hidrocentralo. Žerjav tehta 120 ton. Razen tega bodo konca tega meseca poslali v Indijo tudi 10-tonski mostni žerjav za indijsko jeklaro »Hindustan Steel«.

IZ KLUBA GOSPODARSTVENIKOV

Vse člane Kluba gospodarstvenikov obveščamo, da bo v petek, dne 24. januarja t. l. ob 16. uri popoldan v klubskih prostorih Trgovinske zbornice Kranj, Prešernova ul. 10/I. predavanje o temi:

»NEKATERI AKTUALNI PROBLEMI BANCNIŠTVA«

Predaval bo generalni direktor NB, tov. Lavoslav Dolinšek. — Uprava Kluba vabi vse člane, da se predavanja udeležijo v čim večjem številu.

UPRAVA KLUBA

ŠTEVILKE TELEFONOV PODJETJA »GORENJSKI TISK«, KRANJ: DIREKTOR, GLAVNI UREDNIK IN UREDNIŠTVO 397, RAČUNOVODSTVO IN OGL. ODD. ČASOPISA 475, TEHNIČNA PISARNA 190.

GORENJSKI OBVEŠČEVALEC

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. Cena malih oglasov je: Preključ 20 din, izgubljeno 10 din, ostalo 12 din od besede. Naročniki imajo 20% popusta.

TELEFONSKA ŠTEVILKA NAROČNIŠKEGA IN OGLASNEGA ODDELKA JE: Kranj 475.

Zatekel se je pes ovčjak. — Mošnjak 20, p. Radovljica.
Prodaj konja, 8 let starega. — Voklo 43.

Po zelo ugodni ceni prodaj travnik blizu Bašlja. Poizve se Preddvor št. 39.

Prodaj 2 prašiča po 50 kg težka. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodaj novo italijansko žensko kolo. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodaj novejšje kuhinjsko pohištvo. — Ocepak, Kranj, Stara cesta 21/I. — Oglej vsak dan od 15. ure dalje.

Moped Tomos-Puch na štarter s ščitnikom prodaj. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodaj suhe orehove plohe, debele 60 mm in češnjeve deske, debele 30 mm — Sp. Besnica 47.

Prodaj ugodno železni štedilnik. Primskovo 131. Oglej od 3. ure dalje.

Prodaj zazidljivo parcelo v Stražišču pod Šmarjetno goro. — Sončna lega. Voda in elektrika na parceli. Naslov v oglašnem oddelku.

Dam 5000 din nagrade tistemu, ki mi preskrbi opremljeno sobo v Kranju. Ponudbe oddati v oglašni oddelku.

Moški, poročen, brez otrok, išče enosobno stanovanje v Kranju ali okolici. Nudim 10.000 din nagrade in 330 kvadratnih metrov vrta za obdelavo. Naslov v oglašnem oddelku.

Natakarico srednjih let takoj sprejmemo. Stanovanje in hrana preskrbljena. Pismene ponudbe poslati v oglašni oddelku pod »agilna«.

Prodaj kompletne vzdiljiv štedilnik z dvema in pol ploščama, dvema pekačema in bakrenim kotlićkom. — Marenčič Marija, Savski breg 7, Kranj.

Prodaj konjske vprežne sani v odličnem stanju ali zamenjam za kimpež. Naslov v oglašnem oddelku.

Ugodno prodaj vprežne sani, skoraj nove. Potočnik Franc, Bukovica, P. Selca.

Kmetijska Zadruga Velesovo objavlja, da je kupila plemenskega merjasca, bele pasme, primerne za reko bekanov. V kolikor hočete imeti dobro vrsto prašičev se poslužite tega merjasca. Ima ga Zorman Franc v Praprotni Polici. Se pripravljamo!

Izgubil sem žepno uro od Stražišča do Drolovke. Poštenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi odda v Drolovki 44.

Gospodinjstvo pomočnico k tričlanski družini, čisto, iščem. Naslov v oglašnem oddelku.

NAJDENO KOLO
Nekako v mesecu avgustu 1956 je bilo v Kranju s hodnika »Delikatosa« v Bar, ukradeno kolo. Nepoznani fant je tam kolo pri-

slonil, sam pa odšel v mestno brivnico. Storilec ga je opazoval in nato kolo ukradel. Kolo je bilo sive barve, italijanskega izvora, krmilo italijansko niklano, kakor tudi obroči. Ker oškodovanec tatvine ni prijavil, kolo in storilca pa smo našli, poziva TNZ vse, ki jim je bilo v tem času na tem kraju kolo ukradeno, da se zglase na TNZ Kranj, soba št. 8, v svrhu oglada kolesa.

LJUBNO, 25. in 26. januarja slov. film »DOLINA MIRU«. V soboto ob 19.30. uri. — V nedeljo ob 14. uri mladinska predstava ter ob 16. in 18. uri.

»SORA« ŠKOFJA LOKA, od 24. do 26. januarja amer. barvni film »ČAS OBRACUNA«.

»KRVAVC« CERKLJE, 25. in 26. januarja amer. film »STRAH«. V soboto ob 19.30. uri. V nedeljo ob 16. in 19. uri.

ZAHVALA
TISOČERA HVALA VSEM dragim sorodnikom, predobrim sosedom in ljubim prijateljem, KI SO POKAZALI TOLIKO LJUBEŽNI DO NAŠE DRAGE POKOJNE MAMICE

JOŽEFA MODRIJAN
in gospodu župniku iz Predoselj.

ZALUJOČI: sin z ženo, hčerka z družino, Marjan z zaročenko in sinčkom. — Malči, Bogdan in Silvo ter ostalo sorodstvo.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ, 24. januarja ob 16., 18. in 20. uri jug. film »V SOBOTO ZVEČER«. 25. januarja ob 16., 18. in 20. uri jug. film »V SOBOTO ZVEČER«, ob 22. uri premiera češkega barv. filma »DOBRI VOJAK SVEJK«. 26. januarja ob 10. uri amer. barvni film »SEJN«, ob 14. uri amer. barvni vistavision film »UJEMITE TATU«, ob 16., 18. in 20. uri jug. film »V SOBOTO ZVEČER«.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE, 25. in 26. januarja amer. barvni film »ZGODBA O GLENNU MILLERJU«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 15., 17. in 19. uri.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO, 25. januarja ob 19. uri premiera mehškega filma »MINU«.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO, 25. in 26. januarja premiera mehškega filma »MINU«. — V soboto ob 19. uri. — V nedeljo ob 16.30. in 19. uri.

»RADIO« JESENICE, 24. in 25. januarja amer. barvni cinemascope film »KOMANČI«, 26. januarja amer. kriminalni film »VELIKA URA«.

»PLAVŽ« JESENICE, od 25. do 26. januarja italijanski film »DESET LJUBAVNIH PESMI«.

ZIROVNICA, 25. in 26. januarja jug. film »NAŠA POTA SE RAZIDEJO«.

DOVJE MOJSTRANA, 25. in 26. januarja amer. film »UPORNIK«.

KOROŠKA BELA, 25. in 26. januarja angleški barvni film »HISA SKRIVNOSTI«.

BLED, od 24. do 27. januarja francosko-ital. barvni film-drama »NANA«. V petek ob 20. uri, v soboto ob 17. in 20. uri. V nedeljo ob 14., 16., 18. in 20. uri — ob 10. uri dopoldan matineja mladinskega filma.

RADOVLJICA, od 24. do 26. januarja franc. barvni film »VELIKI MANEVRI«. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 15.30., 17.30. in 20. uri.

Gospodinje, pozor!

Na času in denarju prihranite z nakupovanjem v TRGOVINI STRAŽIŠČE, ki Vam nudi:

- POPOLNO IZBIRO ŠPECIJSKEGA BLAGA
- GALANTERIJU VSEH VRST
- VSE BLAGO V SKRBNO IZBRANIH KVALITETAH
- VLJUDNO, HITRO IN STROKOVNO POSTREŽBO
- DOSTAVO BLAGA NA DOM
- NEPREKINJENO POSLOVANJE OD 7. DO 21. URE

OB SOBOTAH VEDNO OD 6. DO 21. URE
Poslužite se teh ugodnosti kulturne potrebe v

TRGOVINI STRAŽIŠČE
(PRI OMANU)

STOŽIŠČE

Jeseničani premagali „Crveno zvezdo“ z rezultatom 11:0

Na umetnem drsališču pod Mežakljo je bila odigrana v sredo zvečer prvenstvena tekma zvezne lige med hokej klubom Jesenice in hokej klubom Crvena zvezda iz Beograda. Jeseničani so pokazali veliko premoč in dokazali, da nimajo namena predati naslova državnega prvaka kakemu drugemu moštvu. Vseskozi so bili Jeseničani v napadu, ki so se mu gostje upirali in skušali preiti v protina-

pad, vendar jim ni uspelo. Rezultat prve tretjine je bil 5:0, rezultat druge tretjine prav tako 5:0 in rezultat zadnje tretjine, v kateri so bili Jeseničani že nekoliko izčrpani 1:0 za Jeseničane. Gostom ni uspelo niti enkrat potresti mrežo domačinov, ali resneje ogroziti njihova vrata. Tekmo sta sodila pred nekaj nad 500 gledalci Kerkoš in Gorše.

V nedeljo, 26. januarja ob 14. uri bo priredil Sankaški klub »Triglav« Kranj

PROPAGANDNE SANKASKE TEKME s Šmarjetne gore.

Ljubitelji sankanja, udeležite se tekem v čimvečjem številu. Tekmovalo se bo enosedežno, posebej za člane, članice, mladince, mladinke in pionirje. Prijave se sprejemajo do pol ure pred startom. Zmagovalci bodo dobili praktične nagrade.

Kranjčani! Oglejte si tekme in izkoristite to priložnost za lep zimski sprehod. Odbor

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Vponedeljek smo na kranjskem trgu zabeležili naslednje cene: ješprenček 100, ajdova moka 70, koruzna moka 45, koruzni zdrob 45, kaša 70—80, ješprenj 70, krma za kokoši 35—40, fižol 65—70, čebulček 200 din liter, krompir 9—10, rdeče korenje 40—50, navadno korenje 15—20, čebula 50—55, kisa repa 25—28, sladka repa 6—8, kislo zelje 40 din kg, česen 5—15 din kom., šopek peteršilja 10 din, motovilec 20—25, radič 20—30, špinača 25 din merica, koruza 35 do 40, proso 35—40, oves 25 din liter, redkev 20—30, jabolka 90, kolerabe 20—30, skuta 80—90, surovo maslo 460—500, zelena 60—80 din kg, mleko 30, smetana 200 din liter, jajca 18—22, piščanci 500, por 5—10 din komad.

PIONIRJI NE ZAMUDITE! SMUČARSKA ŠOLA V TORKLJI

Od 27. januarja t. l. dalje bo vsak dan od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure v Torklji pod Šmarjetno smučarska šola, ki jo organizira SK »Triglav« iz Kranja. Solo bodo vodili naši priznani smučarji. Prijave sprejema organizator na terenu.

§§§ S SODIŠČA

ŠE EN PRIJATELJ TUJE LASTNINE

V. Š. iz Suhe pri Kranju je 18. novembra lani v veži neke gostilne v Kranju vzel s tujega dvokolesa »stotovko«, v kateri je bila službena halja, jedilni pribor, žepna svečalka, usnjene rokavice, vse skupaj vredno okrog 10.000 dinarjev. Dne 23. novembra lani pa je v nočnih urah iz tujega avtomobila pred neko gostilno v Predoseljah vzel tri volnene odevje, 6 kg napolitank in 10 kg kvasa vse skupaj v vrednosti 9.000 dinarjev. Na razpravi se je zagovarjal, da je »stotovko« pomočoma vzel, kar pa za deva drugo tatvino, pa priznava, da je vzel odevje in napolitanke, zanikal pa je, da bi vzel tudi kvas. Sodišče pa obdolženčevemu zagovornu ni verjelo, saj vse okoliščini jasno kažejo, da je v celoti izvršil to, za kar je bil obtožen. Obsojen je bil na 7 mesecev in 15 dni zapore.

OBRAČUNAVANJE ZARADI DEKLETA

F. Z. iz Olševka se je zagovarjal pred sodiščem zaradi prizadejane lahke telesne poškodbe. Dne 25. oktobra lani je namreč v večernih urah v Vogljah z nekim trdim predmetom udaril po glavi J. J. iz Zg. Benikova. S tem udarcem mu je prizadel na desni obrvi rano, kakor tudi podpludbo okoli desnega očesa. Med razpravo je bilo ugotovljeno, da je posredni spor zaradi dekleta. Obsojen je bil na 21 dni zapore pogojno za dobro tresh let.

POGOJNA KAZEN ZA UTAJENI DENAR

J. S. s Huj pri Kranju je bil zaplen kot akviziter pri »Pavlihi«. Lani je prejel 512 izvodov Pavlihove pratike, ki jih je razprodal, vendar pa izkupička v znesku din 43.520.— ni oddal »Pavlihi«, temveč si ga je pridržal. Dejanje je odkrito priznal ter navedel, da je to napravil predvsem, ker je bil v težkem finančnem položaju zaradi boleznih. Upoštevaajoč, da gre za 100% invalida bolnega na pljučih, ga je sodišče obsodilo na dva meseca zapore pogojno za dobro 1 leta, toda s pogojem, da v 6 mesecih povrne »Pavlihi« prizadejano škodo.

LAZNIH IMEN SE JE POSLUŽEVAL

P. G. iz Stare Loke se je v letih 1955 in 1956 ukvarjal s prodajo žime. Ugotovljeno je bilo, da je nekupil in preprodal najmanj 755 kg konjske žime in 53 kg govejih repov. Razen tega pa se je ob dveh prilikah, ko je prodajal konjsko žimo in goveje repe nekemu podjetju, predstavil z lažnim imenom in se tako tudi podpisal. Zaradi kaznivoga dejanja nedovoljenega trgovanja

in ponarejanja letin, ga je sodišče obsodilo na 16.000 din denarne kazni, ki jih mora plačati v treh mesecih, v nasprotnem primeru pa se mu ta kazen spremeni v 80 dni zapore.

»IZPOSODIL« SI JE ORODJE

J. J., doma iz okolice Novega mesta je bil v letih 1956 in 1957 zaposlen kot pomočnik pri nekem avtomehaniku v Kranju. V tem času si je prisvojil na škodo delodajalca razno orodje v skupni vrednosti 8.650 dinarjev. Obdolženi je tatvino le delno priznal, medtem ko je za nekatere vrste orodja navedel, da si ga je le izposodil, kar pa mu sodišče ni verjelo. Mesec dni zapore ga bo verjetno spametovalo, da bo v bodoče spoštoval tujo lastnino.

VROČEKRVNEŽ ZA ZAPAHI

A. N., doma iz okolice Novega mesta je 22. decembra lani v večernih urah na Kokrici z nožem — bodežem zabodel nekega C. C. v levi del glave ter mu prizadel lažjo telesno poškodbo. Obdolženec je svoje dejanje v celoti priznal, izgovarjal pa se je na vinjenost in slabotnost. Kar se tiče zagovora obdolženca glede slabotnosti, je bilo s pričami dokazano, da njegova izpoved ni točna. Bil pa je res nekoliko pod vplivom alkohola, kar mu je dalo pogum, da je povsem brez povoda napadel poškodovanca. Obsojen je bil za dve kazniviji dejanji, in sicer zaradi lahke telesne poškodbe in zaradi tega, ker je posedoval nož — bodež, ki ga obstoječi predpisi o posebnih orožjih ne dovoljujejo. Za vse to je bil obsojen na 21 dni zapore, mimo tega pa mora poravnati poškodovancu tudi stroške.

POSTEN VLOMILEC

V nedeljo zvečer, 19. t. m. je obiskal dom na Bregu pri Kranju neznan vlomilec, ki pa se je pokazal poštenega. Vlomil je namreč skozi okno, nasilno odpiral vrata in omare v notranjosti, toda, kot so ugotovili, ni zmanjkalo ničesar.

Prvi je to opazil poveljnik gasilske čete Jakob Kalan, ki je šel tam mimo. V domu je opazil luč. Zdela se mu je sumljiva. Ker se na njegovo trkanje in klicanje ni nihče oglašil, in je v notranjosti slišal le ropot, mu je stvar postala sumljiva. Šel je po ključ in pomoč. Ko so odprli, niso več našli nikogar.

Nekateri domačini pravijo, da je to bil verjetno neki domačin, ki se je baje tiste dni oddaljil z doma. To sklepajo zlasti po tem, ker so v kleti našli butaro vej in smrekovo lubje, s katerim je dozdevno le-ta nameraval zakuriti v peč in prenočiti na toplom.

K. M.

Avto-moto društvo v Cerkljah vzgoja tudi traktoriste

V cerkljanski občini je od vseh društev najbolj delavno Avto-moto društvo. Ustanovili so ga leta 1953. Takrat je šlo 50 članov, zdaj pa je vključenih vanj že 130 članov. Med njimi je 64 mladincev, 22 žena in 47 kmetov. Društvo je imelo pred nedavnim občni zbor, na katerem je pregledalo uspehe svojega dela. Vse delo usmerjata upravni in nadzorni odbor, ki jima pomagajo še šolsko-tehnična, kmetijska, športna, pionirska in propagandna komisija. V preteklem letu se je borila z največjimi težavami kmetijsko-tehnična komisija. Solsko-tehnična komisija je vzgojila v zadnjih letih nad 200 šoferjev — amaterjev. Lani je položilo izpit za voznike A kategorije 18 članov, za B kategorijo 10, za A in B kategorijo 53 in za traktoriste 9 članov društva. Med njimi je bilo 7 tovarišic in 6 obveznikov predvojaške vzgoje. Društvo je priredilo tudi predavanja o cestno-prometnih predpisih za pionirje kakor tudi za ostale prebivalce občine. Proti koncu lanskega leta so pri društvu imeli tudi tečaj za vzgojo športnih funkcionarjev. Člani AMD Cerklje so se udeleževali raznih športnih prireditelj. Sodelovali so na ocenjevalnih, propagandnih in spretnost-

nih voznjah. Povsod je bila v velikem številu zastopana mladina. To je za društvo lepo spricevalo.

PREVOZNA SREDSTVA AMD SENČUR POD SVOJO STREHO

Avto-moto društvo Senčur je eno najmočnejših športnih organizacij v Senčurju, saj šteje kar 200 aktivnih članov, v petih pionirskih avto-moto krožkih pa je vključenih nad 80 pionirjev. Društvo si je v zadnjem času nabavilo in uredilo več prevoznih sredstev in ima zdaj svoj tovornjak, dva osebna avtomobila in motorno kolo Puch - Tomos 250 ccm. V bližnji prihodnosti ima namen kupiti tudi 2 avtomobila na nožni pogon za pionirje in 10 skirojev za razna pionirska tekmovanja. Društvo vse doslej za vsa ta vozila ni imelo primerne prostora za garažo. Pred dnevi pa je društvo odkupilo od tamkajšnjih gasilcev stari gasilski dom za 280.000 dinarjev, ki bo zelo primeren prostor za vsa vozila, zlasti še, ker je v bližini društvenih prostorov in ob cesti. Gasilci tega starega doma niso uporabljali več, ker so si v lanskem letu zgradili večji sodoben gasilski dom.

Zunanost doma so obnovili

Z občnega zbora TVD »Partizan« Ljubno

Pred nekaj dnevi je imel TVD Partizan Ljubno svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo nad 60 članov društva. Iz poročil in med razpravo je bilo moč videti, da je društvo v minulem letu imelo precej uspehov. Sicer telesnovzgojno delo ni pokazalo zaželenih rezultatov, vendar pa temu ni vzrok nedelavnost, temveč pomanjkanje vodnikov in tudi sredstev. Najbolj razveseljuje pa je dejstvo, da se je v preteklem delovnem obdobju povečalo število članov za 100%.

Razen telesnovzgojnega dela je v preteklem letu društvo imelo vrsto prireditelj, med katerimi moramo zlasti omeniti akademije, ki so bile ob vseh državnih praznikih s sodelovanjem tamburaškega zbora. Zelo aktiven je v društvu tudi novo ustanovljeni šahovski krožek, katerega število članov hitro raste. Vsekakor pa je največji uspeh društva v preteklem letu obnovitev zunanosti njegovega doma. Za to delo so člani sami zbrali potrebna sredstva in ga opravili v največji meri z udarniškim delom. Z obnovitvijo zunanosti doma bo društvo vsekakor najdoslej praznovalo 25-letnico.

TSS : »SAVA« JESENICE 7:0

Na umetnem drsališču pod Mežakljo je bilo pretekli teden zanimivo srečanje med hokeisti jeseniške tehnične srednje šole ter Splošnega gradbenega podjetja »Sava« na Jesenicah. Čeprav brez pravega treninga so bili nekateri igralci dokaj dobri in navdušili nekaj sto gledalcev. Zmagali so hokeisti Splošnega gradbenega podjetja »Sava« z rezultatom 8:7 (3:2, 3:2, 2:3).

U.

co svojega delovanja. Zeleti bi bilo le to, da v prihodnje v društvu ne bi bilo več trenj kot so bila doslej, ker bo le tako moglo v prihodnosti imeti še večje uspehe.

F. Z.

S skupščine PZJ

V KRANJU ELITA EVROPSKIH PLAVALCEV

Ze prejšnjo nedeljo je bila v Beogradu končana redna letna skupščina Plavalne zveze Jugoslavije, na kateri je bil med drugim sprejet sklep, da bo 22. in 23. avgusta v Kranju veliko mednarodno tekmovanje v plavanju. Za prireditelj bo preizkušnja večine evropskih plavalcev pred evropskim prvenstvom v Budimpešti, za Jugoslavije pa bo to tekmovanje tudi izbirno za sestavo naše reprezentance. Predvidevajo, da bodo na tej prireditvi sodelovali najboljši plavalci iz Anglije, Madžarske, Poljske in nekaterih drugih držav.

WATERPOLISTI IZ KRANJA V II. ZVEZNI LIGI

Kot smo v našem listu po zaključku tekmovanja kvalifikacij za vstop v II. zvezno waterpolo ligo, ki je bilo v Ohridu, že poročali, je bilo to tekmovanje vse prej kot športno. Plavalna zveza Jugoslavije je na svoji skupščini posvetila temu precej pozornosti in odločila, da se kvalifikacije, ki so bile v Ohridu, razveljavijo in da bo v Zagrebu odigran nov turnir. S tem imajo kranjski waterpolisti spet možnost, da se plasirajo v II. zvezno ligo, kar so po prikazanih igri v Ohridu že zaslužili.

Kam z amaterizmom?

Igralske družine na razpotju

Zadnja leta opažamo nezadržano upadnje amaterske dejavnosti kulturno-prosvetnih društev. Ta pojav je videti zlasti na podeželju, kjer gledališki odri počasi drug za drugim usihajo. Le v večjih delavskih središčih je uspelo obdržati to dejavnost na določeni ravni in z nekim, vsaj moralnim, uspehom.

Odkod torej ti pojavi nezadržanega upadanja dramske dejavnosti, tiste zvrsti kulturno-umetniškega dela, ki je bila še pred nekaj leti najbolj priljubljena in občudovana? Zakaj publika ne kaže več zanimanja, ne za drame, ne za komedije, ki jih uprizorjajo gledališki odri? Zakaj se dvorane vse bolj praznijo, pa čeprav je komad dovolj kvalitetno pripravljen?

Te pojave si lahko razložimo samo s spremenjenimi razmerami, v katerih živi večina ljudi ter z neskladjem, kje nastalo med nekaterimi novejšimi in tradicionalnimi sredstvi kulturnega izživljanja. Nagli razvoj kulturnega življenja in zadnjih letih je prestavil človekovo pozornost na druga mesta kulturnega doživljanja, tja, kjer najde na neposrednejši in lažji način več užitek. Silna razširitev radijskih sprejemnikov, velik porast časopisov, revij in leposlovnih knjig, danes sicer še redki televizijski aparati, številne filmske predstave, udobna povezanost podeželja s centri, so spremenila dosedanja načina življenja, okus in zahtevnost. Tako človek lahko doma udobno sledi kulturnemu dogajanju, ki ga posredujejo preko radia, televizijskih oddaj in tiskane besede, medtem ko se v neki nezakurjeni dvorani peščica, lahko bi rekli obupancev, prizadeva, da bi dala na oder neki gledališki komad. Uspeha ni in slede si medsebojni očitki o nekulturnosti, brezbriznosti, primitivnosti, diletanstvu in podobno. Izjemoma se napolni dvorana ob gostovanjih priznanih ansamblov ali ob veseljem programu.

Ker nam ni vseeno, kaj bo z našo amatersko tvornostjo, je treba te pojave nekoliko globlje osvetliti.

Za človekovo duševno in kulturno oblikovanje je nedvomno najdragocenejša aktivna udeležba in lastno ustvarjanje kulturnih vrednot. Zato bi zgolj pasivno doživljanje vodilo sicer do razgledanih ljudi, po drugi strani pa bi zreduciralo kulturno ustvarjanje le na profesionalizem, kar bi predstavljalo občutno zožitev aktivnega ustvarjalnega kroga kulturnih delavcev. Ne menim, da mora biti vsakdo igralec, menim pa, da obstojajo zelo široke možnosti aktivnega kulturnega sodelovanja, bodisi preko peresa, slike, glasbe itd., do sodelovanja v javnem življenju po družbenih vprašanjih. Torej, aktiven človek, ki bi svoje dosežene kulturne vrednote nekeje ustvarjalno razvijal v korist in dvig celote. Zato nam ne more biti vseeno, ali se krog amaterjev zožuje ali ne.

Nadalje lahko ugotovimo, da sedanja tehnična sredstva in vodstveni kadri gledaliških družin ne ustrezajo napredku, ki je bil dosežen na drugih področjih. V tehničnem pogledu je večina odrov, električnih napeljav, scenosko itd., v istem stanju, kot so bili pred desetletji. Režiserski kader je izumrl, oziroma se poslovil, mladega je sila malo. Okus publike je bolj izbrušen, zahtevnost povečana. Sredstva so dra-

ga, zato je vsaka predstava nerentabilna, vsaj v denarnem pogledu. Gledališke družine so torej v precepu med zahtevnostjo publike in nezadostnimi lastnimi sredstvi. V boju s konkurenčnim filmom zaradi lastne nerazvitosti podlegajo.

Izhodov je le malo: ali prepustimo gledališko amatersko dejavnost nadaljnemu hiranju, ali pa omogočimo vsaj v večjih središčih ustvaritev močnejših, tehnično ustrežnejših odrov s strokovnim kadrom, ki bo kos zahtevam časa. Druga možnost je v tem, da se kvalitetnejšim ansamblom omogoči gostovanje tudi v odročnih krajih, da popolnoma ne utihne poplemenitena beseda delovnega človeka — umetnika amaterja, in da se ne prepusti podeželje izključnemu vplivu filma.

Ako pa tudi tega ne bo, bo kmalu odzvonilo našim »neznanim talentom« in se lahko mirno in popolnoma prepustimo dobro plačanemu profesionalizmu, filmu in jazzu, ki je sicer prijeten, ne more in ne sme pa biti edini predmet kulturnega doživljanja in kulturne politike.

Vseh teh vprašanj kulturno-umetniškega društva ne morejo sama pozitivno rešiti; nedvomno sodijo bolj v območje kulturne politike in programa dela, tako okrajnega, kot občinskih svetov za prosveto in kulturo.

B.

filmi, ki jih gledamo

V SOBOTO ZVEČER

Brez zadrege in brez pretiravanja lahko napišemo, da je jugoslovanski film »V soboto zvečer« naša najboljša lanska stvaritev, ki smo jo bili dosegli na področju sedme umetnosti.

Ni morda atribut »najboljši« le preveč širokogrudna ocena za ta film? Nismo morda do domačih filmov le preveč prizanesljivi, vsekakor bolj kot do filmov tuje proizvodnje? Morda v osamljenih primerih — vendar pa bodimo pri ocenjevanju filma »V soboto zvečer« v graji in hvali objektivni.

V našem primeru imamo opraviti z omnibus filmom, ki ga tvorijo tri zgodbe. Teh zgodb pa ne povezuje v celoto osrednji motiv, kakor smo tega vajeni iz podobnih primerov, temveč je vsužje tisto, kar — lahko bi rekli — povezuje vse tri zgodbe v celoto in jim daje hkrati svojstveni pečat. Temu vzdušju, ki je tako značilno za Beograd — v ta okvir so namreč vtisnjene vse tri zgodbe — je znal scenarist Dragoslav Ilić tenkočutno prisluhniti v scenariju, tako da tvorijo razpoloženski svet z likovno in jezikovno platjo homogeno celoto. Lahko torej rečemo, da so vse tri zgodbe Košava, Doktor in Igra odlični jazz, verne posnetek vsakdanjega življenja iz našega glavnega mesta, prava zrcalna podoba vseh beograjskih tipičnosti, brez idealizacije in podobnih primesi.

Režiser Vladimir Pogačić je skušal viliti sleherni izmed zgodb svojstveni specifični izraz, kar se mu je tudi posrečilo. Glavna odlika »Košave« so izredna dinamika pripovedi, tenkočutno risanje ambienta z vsemi njegovimi značilnostmi in ritem, ki ga nakazuje celo muzika.

Druga zgodba »Doktor« sicer ni dramaturško posebno razgibana, vendar pa zaživi v izredni kreativnosti igralca Milana Sarđoća v vsej popolnosti. Tej zgodbi bi morda očitali nekoliko slabšo igro statistov.

Zaključna zgodba omnibusa je »Igra odlični jazz«. Po svoji zasnovi zgodba ni mogla nuditi režiserju posebno trdne osnove. Kljub temu pa se mu je posrečilo z rahlo primesjo poetičnosti in romantike, ki pa zgodbi ni v kvar, vtisniti pripovedi o mladosti dovolj plastičnosti in preprčiljivosti. — Vse tri zgodbe — gledane z režijske plati — lahko ocenimo takole: Pogačić je režiser, čigar obrtniško znanje je tesno povezano z odlično domiselnostjo.

In igralska plat? Igralci — zlasti mladi, so tokrat resnično presenetili. Zoran Stojilković, Radmila Radovanović, Milan Sarđoća, Snežana Mihajlović, Dejan Djurović in Smiljka Ilić so nudili režiserju trdno oporo. Zelo impresivno glasbo je napisal Bojan Adamić.

Filma ne kaže zamuditi.

aa

Z razstave v Mestnem muzeju v Kranju

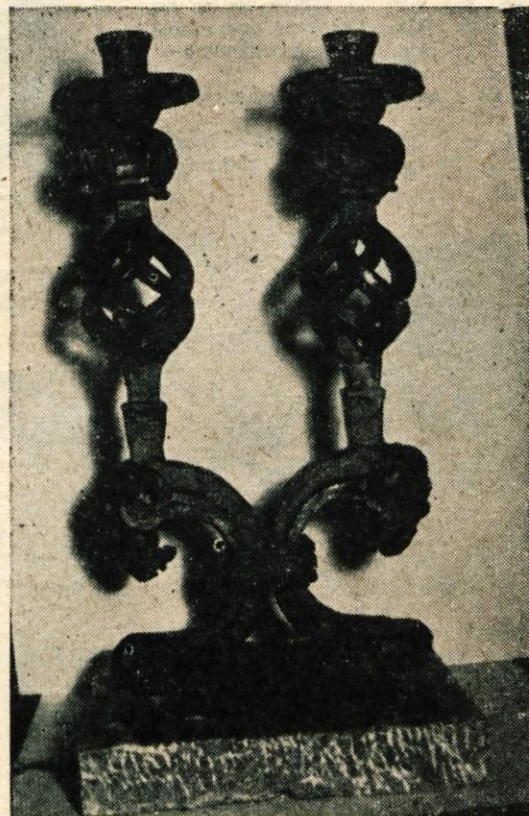
Umetnostna stremljenja na nakovalu

Minuli teden je bila v Mestnem muzeju v Kranju otvoritev razstave umetno kovanih izdelkov mojstra Jožeta Bertoncelja iz Kropce. — Bertonceelj je izšel iz stare žebljarske kovaške družine in je že kot 11-letni fant dobro poznal delo ob nakovalu. Delal je v vseh oddelkih današnje tovarne »Plamen«, tedanje Žebljarske zadruge v Kropci.

Leta 1937 je bil v okviru zadrage ustanovljen oddelk za umetno kovaštvo, v katerem je mojster Bertonceelj kot risar delal načrte za umetno kovane izdelke. Vojna je njegovo delo prekinila, po osvoboditvi pa, ko je bila v Kropci ustanovljena umetno-kovinarska šola, je Bertonceelj v njej kot strokovni učitelj poučeval umetno kovaštvo. Leta 1953 se je odzval povabilu Metalurškega inštituta v Ljubljani in nadaljeval s svojim delom v okviru te ustanove. Dve leti kasneje je opremil v Kamni gorici malo kovačnico, v kateri ustvarja in dela še danes.

Mojster Bertonceelj ni znan s svojimi deli zgolj v mejah naše domovine, temveč je njegovo delo cenjeno in poznano tudi v mnogih drugih deželah Evrope, kamor so odhajali njegovi izdelki (Francija, Švedska, Norveška, Avstrija, Nemčija, ZDA, Sirija itd.). Sodeloval je tudi na številnih razstavah umetno-obrtne dejavnosti, razstavljal pa je tudi samostojno v Ljubljani in Kranju.

Ceprav je Joža Bertonceelj zrastlel iz skromnih razmer kroparske kovaške delavnice, se je z neumornim delom in širokim talentom dokopal do velikega mojstrstva v oblikovanju in obvladanju tako zahtevnega materiala kot je železo. Tako predstavlja Bertonceelj pri nas v Sloveniji vrh umetno-kovaške udejstvovanja. S svojimi izdelki je opremil številne interjerje in druge javne prostore kot n. pr. Ljubljanski grad, Metalurški inštitut itd. Eno njegovih najpomembnejših del pa je spomenik žrtvam okupatorjevega nasilja na Ljubelju.

Joža Bertonceelj — KOZLOVA GLAVA

Polletna žetev na Glasbeni šoli v Kranju

Za študij glasbe na kranjski glasbeni šoli se je letos jeseni prijavilo 296 kandidatov, vendar pa sta selekcija in zmogljivost učnih prostorov znižala število gojencev na 251.

Pravo podobo dela na tem učnem zavodu pa daje naslednji prikaz ocen: 52 gojencev je bilo ocenjeno s oceno odlično, 110 prav dobro, 75 dobro, 6 zadostno, medtem ko je bilo neocenjenih 8 gojencev.

Delo gojencev ni bilo omejeno zgolj na študij; priredili so tudi dva glasbena nastopa (en interni in en javni nastop). Mimo tega pa so godalni orkester Glasbene šole in posamezni gojenci sodelovali tudi na raznih proslavah in akademijah.

Zelo zanimiva utegne biti tudi ugotovitev glasbenih pedagogov tega zavoda, da močno narašča število glasbeno nadarjene mladine, kar seveda tudi vpliva na celotni učni uspeh zavoda.

ZANIMIVA ARHEOLOŠKA NAJDBA V BRITOFU PRI KRANJU

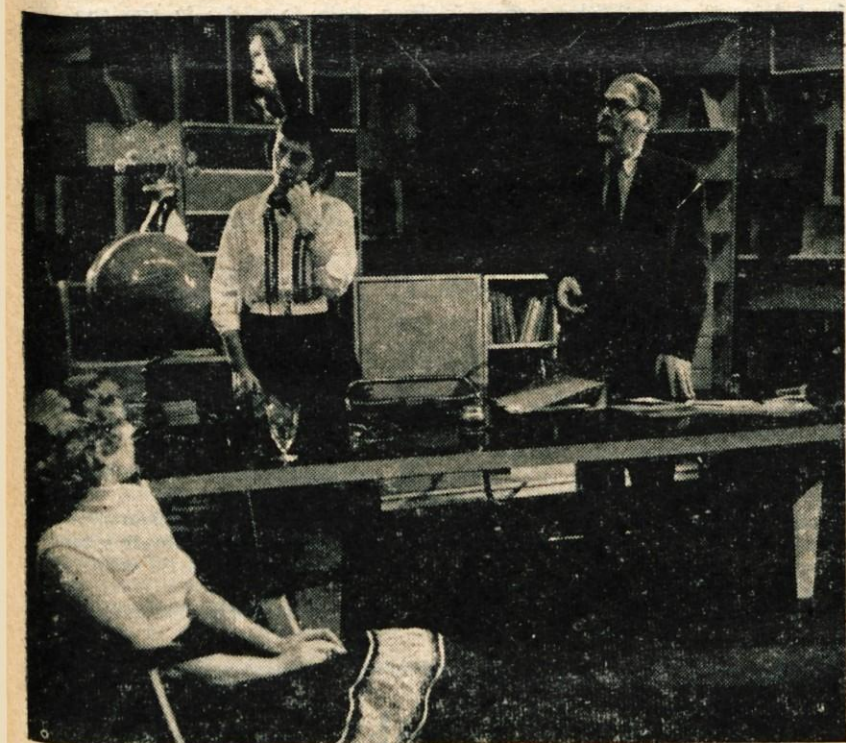
Naključje je hotelo, da so prejšnji teden v Britofu pri Kranju našli na zanimivo arheološko najdbo. V kamniti pokopališki ograji so namreč našli vzdani kos nagrobnika v velikosti 74 x 45 cm. Vse kaže, da je služil nagrobnik kot gradbeni material. — Iz dokaj dobro ohranjenega napisa, ki pa je, žal, na krajeh poškodovan, pa tudi zatrep (vrhnji del pročelja) ni ohranjen, domnevajo, da sodi v zgodnje rimsko dobo.

Črke so pravilne, kvadratično oblikovane in brez klesarskih napak. Najdba, ki sodi vsekakor med zelo zanimive tovrstne primerke, je bila prepeljana v Mestni muzej v Kranju. Potem, ko bo nagrobnik očiščen, bo moč ugotoviti kaj več o izvoru in ostalih značilnostih najdbe.

S.

Gostovanje celjskih gledališnikov preloženo

Prizor iz igre argentinskega dramatika Alejandra Casone »Drevesa umirajo stoje«. — S tem delom se je Slovensko ljudsko gledališče iz Celja nameravalo predstaviti večeraj (četrtrek, 23. januarja) kranjskemu gledališkemu občinstvu v Prešernovem gledališču. Zaradi vremenskih neprilic in pa zaradi boleznih v ansamblu, je bil, žal, obisk celjskih gledališnikov v Kranju preložen na poznejši čas.

Likovna vzgoja množic pred novimi obzorji

Likovna dejavnost in likovna vzgoja na Gorenjskem je v zadnjih letih dobila poseben značaj. Pridružila se je splošni kulturni vzgoji in enakovredno z vsemi drugimi kulturnimi dejavnostmi pospešuje kulturno rast naših delovnih ljudi.

V borbi proti okostenelemu baročno-nacionalnemu okusu in meščanskemu okusu interiernemu ozračju, ki je izvor osladnemu kiču, ki, žal, prečesto ustvarja lažne folklorne pobarvane predmete, slike in celo večje likovne stvaritve, je bilo v zadnjih letih storjeno nekaj prav resnih korakov. Najvažnejši uspeh je vsekakor šolska vzgoja, ki skuša uvesti v šolski pouk sodobna likovna načela: sproščeno osebno kreativnost, spoznavanje likovnih zakonitosti (pojem likov, kompozicije, barve itd.) in pestrost risarskih in slikarskih tehnik. Pri likovnem pouku v šoli se tako gradi individualna osebnost, volja po kreativnosti in delovni pogum. To so tiste človeške lastnosti, ki jih mora imeti današnji človek pri graditvi socialistične družbe. Tako likovni

pouk ne vzgaja samo likovno vrednost in estetiko, temveč tudi moralo današnjega človeka. Napačno pri likovni vzgoji pa je razumevanje umetnostne zgodovine, ki naj bi dala mlademu človeku vsaj bežen razvojni pregled likovnih stvaritev od sedaj (slikarstvo, kiparstvo, arhitektura in umetna obrt). Prav nerazumljivo je, zakaj je bil pouk umetnostne zgodovine črtan iz učnega programa višjih razredov gimnazije?

O izvenšolski likovni vzgoji pa so pojmi še precej medli. Šolski risarski in slikarski krožki so predvsem strokovnega značaja. Ti krožki bi morali zajeti mladino, ki ima izrecno veselje in sposobnost za likovnost. Za to pridejo v poštev predvsem tisti, ki se mislijo posvetiti raznim likovnim poklicem, od arhitektura, umetne obrti, fotografije, slikarstva pa do arhitekture itd.

Tudi delavsko prosvetna društva »Svobode« in KUD lahko odigrajo pri likovni vzgoji veliko poslanstvo. Slikarski in risarski krožki pri tem niso toliko potrebni. Često se taki

krožki izrode v kovačnico kiča, ki kvarno vpliva na estetski okus prebivalca. Vsi taki krožki morajo imeti močno pedagoško, predvsem pa strokovno vodstvo, kajti le tako vodstvo se lahko resno bori proti kiču osladni lažni umetnosti in neresni, primitivni estetiki.

Na Gorenjskem je mimo tega še veliko število likovnikov - amaterjev, ki se bolj ali manj resno ukvarjajo predvsem s slikarstvom (oljno slikarstvo).

Delavska prosvetna društva »Svoboda« bi morala te ljudi — ljubitelje umetnosti vključiti v svoje vrste, v posebne sekcije, ki bi bile ločene od risarskih krožkov. V klubskem ozračju take sekcije bi likovni amaterji po možnosti pod strokovnim vodstvom, izpopolnjevali svoje likovno obzorje in skrbeli za likovno vzgojo sploh. S pomočjo Kluba likovnih delavcev na Gorenjskem bi taki likovni amaterski krožki odigrali pomembno vlogo pri kulturni rasti naših delovnih ljudi. Organizirali bi razne originalne in reprodukcijske razstave slikarstva, kiparstva in arhitekture, prirejali debatne večere, dalje predavanja s področja umetnostne zgodovine itd. S takim delom bi več koristili splošni likovni vzgoji, kakor s prej omenjenimi laži-slikarskimi in kiparskimi krožki.

M. B.

Joža Bertonceelj — SVEČNIK

gorenjske
bodice

Bo že držalo tisto, kar pravijo ljudje, da zima in gosposka nikdar ne prizaneseta. Ste videli, koliko snega nam je nasulo — pa kar čez noč. Nič ne rečem — nekateri so veseli, predvsem otroci, pa moja Marjana tudi, ker se bom zdaj bolj bajte držal. — Pravkar sem kidal sneg, prav čedno sem počelil okrog bajte. Pa kaj poma, ko ga bo pa čez nekaj ur spat toliko naneslo, da bom lahko znova prijel za lopato. Prav zares, če še tako nergam v bodicah, bo figo zaleglo. Je pač sneg že taka stvar, da mu tudi bodice ne morejo do živoga.

Nič ne rečem, konec koncev je pa tudi sneg za nekatere stvari potreben. Najbolj imenitno se mi zdi to, da je kolesarjem malo na prste stopil. Sploh pa je po mojem mišljenju biciklizem velika zgaga v našem prometu. Nič ne rečem — vse bi še bilo, če bi bili kolesarji malo bolj disciplinirani, tako pa... Vsak dan kakšnega pošljem k vragu, pa tudi to figo zaleže.

△ Ondan — takrat še ni bilo snega — ko sem pripisal na vrh klanca na Struževski ulici v Kranju, je prižaljal od »Jelena« neki kolesar in me mimogrede pobal: »Je kdo spodaj?« — Ne murem si kaj, to čudno vprašanje me je spravilo v zadrego, pa sem ga prav debelo pogledal: »Hm, je kdo spodaj?« sem ponovil vprašanje. »Seveda so spodaj, ljudje so spodaj. Kaj pa drugega.« Pa je nestrpni kolesar zavril moje zatrjevanje: »Ne mislim ljudi. Če je kakšen miličnik spodaj, hočem vedeti?« — Ko sem odkimal, se je pognal navzdol, pa še hvala mi ni rekel. Pa sem tuhtal, zakaj je vpraševal po miličniku, nazadnje sem pa le pravo zadel: cesta, se pravi, menda prav tisti klanec, je za kolesarjenje prepovedana. — Tistikrat so mi povedali prebivalci te ceste, da je vprašanje, »Je kdo spodaj?« vsakdanja parola biciklistov, ki se poslužujejo te ceste. Ne bo napak, če se bo od časa do časa tam pod klanec postavil kakšen miličnik in lovil bicikliste, ki z divjo vožnjo ogrožajo promet.

△ Pa tudi to ne bo napak, če bodo kolesarjenju na visečem mostu čez Kokro v Kranju poštučali peruti. Po tisti ozki brvi namreč kolesarji pogosto prirajajo pravate dirke. Pa še prav nesramni znajo biti. Zadnjič me je nekdo, kolesar seveda, hote ali ne hote tako butnil, da bi me kmalu čez ograjo vzdignilo. Vse kaže, da tisti ringlspili, ki so jih postavili ob vstopih na most, kaj malo zaležejo. Če drugega ne, imajo vsaj otroci prijetno zabavo, ko se obežajo po tisti napravi, in se vrtijo, da ti kar sapa pohaja.

△ Da ne boste mislili, da ne obratim kulture, vam povem, da jo kdaj pa kdaj mahnem tudi v kino. Vidite, tako je tisti ponedeljek pred 10 dnevi naneslo, da sem se nekaj pred 16. uro prenil do blagajne kina »Strožič« v Kranju. Zahteval sem vstopnico za 50 dinarjev. No, ker mi je blagajničarka lepo pojasnila, da so vstopnice po 50 dinarjev razprodane, sem pač vzel tako za 6 kovančev. Zakaj pravzaprav ne bi enkrat malo bolj nobel gledal film. No, ko pa sem stopil v dvorano, bi me pa skorajda vznak vrglo. Opazil sem namreč, da sta bili zadnji dve vrsti sedežev (po 50 dinarjev) skoraj čisto prazni. Odkrito povedano: moj užitek ob gledanju filma je bil polovico manjši, ker sem vseskozi razmišljal, zakaj mi niso prodali vstopnice za 50 dinarjev, če so jih imeli za pretek.

Vas pozdravlja
VAŠ BODIČAR!

NASA NAROČNIKA
PREJELA ZAVAROVALNINO

Državni zavarovalni zavod, podružnica Radovljica nas je obvestil, da je nakazal naročnikom »Glasa Gorenjske« tovarišu Francu Hafnerju iz Stražišča 13.333 dinarjev kot odškodnino za 33% notrajno invalidnost in tovarišu Ferdinandu Gartnerju s Češnjice pri Zelenikih 4000 dinarjev kot odškodnino za 10% trajno invalidnost.

Vse naročnike »Glasa Gorenjske« opozarjamo, da so zavarovalni, če imajo vplačano vsaj mesečno naročnino (50 din) vnaprej: za primer smrtne nezgode za 20.000 dinarjev; za primer trajne nesposobnosti za delo za 40.000 dinarjev.

Blejski popravni izpit

Sloveči turistični kraj je pozimi brez turistov - Gosti različnih okusov, toda z istim ciljem - Ugibanja na razpotju - „Kmečka ohcet“ ali „miss Bled“?

Sneg je zasul Gorenjsko. Ljudje so ga različno sprejeli: otroci in smučarji so se ga razveselili, železničarji in stanovalci v slabih stanovanjih so se ga zbal. Tudi kraji so različno sprejeli belega prišleca. Na Jesenicah se jezijo na to nujno zlo, v Kranjski gori so se razveselili »belega zlata«, a na Bledu pomeni sneg vrhunec mrtvila in izgube.

Zato je te dni na Bledu pusto, prazno, dolgočasno. Aleje ob jezeru je pokril visok sneg, nikjer ni kioskov, kjer so poleti nudili časopise, na hotelskih zaklenjenih vratih so napisali: »Zaprto do 1. maja.« Namesto luksuznih avtomobilov s tablicami različnih dežel danes le sem pa tja po cesti pride kaka ženica. Že zdavnaj, predno je nastopila zima in zapadel sneg, so z Bleda odšle dame s črnimi očali, utihnile so promenadne godbe. Celo pri »Lovcu« in v »Krimu«, ali v kavarni »Park« hotela, v edinih še odprtih pomembnejših lokalih, se danes posamezn potnik, ki ga je služba zanesla na Bled, le dolgočasi.

HOTEL ZA 2000 GOSTOV

Ne! Takega hotela menda ni daleč naokrog po svetu. Toda res je to, da je lani prenočilo na Bledu neko noč celo 2000 gostov. Seveda ne v enem samem hotelu. Ves Bled se je namreč spremenil v enotno organizirano gostišče. Da lahko Bled sprejme toliko gostov, prejeti domačini niso vedeli. Toda ko je spričo prenapolnjenih hotelov tudi skoraj vsaka družina odstopila svoje sobe in ležišča, je tam našlo boljše ali slabše, dražje ali cenejše ležišče 2000 gostov.

Tako se je lani ustavilo na Bledu več kot 34.000 gostov, kar pomeni znaten porast v primerjavi s predlanskim. Toda večinoma so bili domačini. Tujcev je bilo le komaj 36%. Zelo se je povečal obisk gostov iz Beograda, Novoga Sada in drugih krajev Srbije, od koder je bilo letos nič manj kot 8500 gostov.

NE GRE VSE V EN KOŠ

Taka sprememba v strukturi gostov (zelo malo tujcev in večina domačin) je postavila blejski turizem pred poseben izpit, ki ga je le-ta slabo izdelal. Bled v ožjem smislu, kjer mora vsak gost vedeti, kaj pomeni monsieur nad vrati, Bled z chansonett-kami odrdeči luči v baru, Bled z oskrbami po 1500 dinarjev ni več ustrežal. Vsaj večini gostov ne. Občutno se je pokazala razlika dveh nazorov publike, dveh okusov, dveh

ciljev teh gostov na Bledu. En del gostov si je želel razgibanosti v nočnih lokalih, drugi pa so iskali počitek in razvedrilo v prirodi. Nekateri so vsakodnevno menjali šilinge in marke, drugi so skrivaj in v bojazni prestevali zadnje jurje.

Nobena skrivnost ni, da našemu povprečnemu človeku draga blejska gostišča niso dostopna. Toda tudi le-ti so prav tako želeli videti Bled, se kopati v njegovem jezeru. Se povzpeli z žičnico na Stražo. Ker pa nimajo dovolj polnih denarnic, je lani nastal nekakšen

SENDVIČ TURIZEM

Sodijo, da je kakih 70% lanskeletnih gostov, ki so stanovali v privatnih sobah, iskalo hrano po svoje. Cene v restavracijah so bile previsoke. V gostilnah, v delikatesnih trgovinah in drugod pa so ljudje čakali kar v vrstah. Gneča je bila v gostilni pri »Planincu«, kjer so gostom stregli s čevapčiči. V zajtrkovalnici (ki je na žalost v nereprezentativni baraki) so gostje pili kavo kar stoje, v parkih pa so jedli sendviče. Trgovine so v sezoni prodale za dobrih 7 milijonov dinarjev več kot prejšnje leto! Mala prodajalna ob jezeru je imela v sezoni več kot milijon dinarjev mesečnega prometa! Gostje so v gostiščih iskali čaj, juhe in potem kupili v trgovini sir, salamo, kruh ali sadje in...

Toda slišati je bilo kritike zoper »šušmarstvo« in nepravilni konkurenci turističnim lokalom.

DVA BLEDA ALI SAMO EDEN?

Ker je lanska sezona pokazala, da je treba tudi na Bledu upoštevati domačega gosta in seveda tudi njegovo plačilno zmožnost, je nastalo novo vprašanje: kako nuditi tudi cenejšega? Začeli so razmišljati, da bi odprli nove, cenejše lokale, ljudske restavracije, menze in podobno. Toda spet in spet so se nekateri zbal konkurence. Bled naj ostane tak kot ga inozemci poznajo in cenijo — svetovno, luksuzno letovišče! Drugi Bled, cenejši, Bled za domače goste, naj bi se umaknil v okolici. Tam naj bi bile menze, domovi, skupna ležišča — cenejši turizem. Za dostop k jezeru, v »svetovni Bled«, pa naj bi iz oddaljenega »cenejšega« Bleda vozili avtobusi in tako teritorialno dva ločena Bleda čez dan združili v enega samega na kopalšču, v parkih in drugod.

V resnici so turistične zmogljivosti v okolici neizkoriščene. V

Ribnem, Lescah, Radovljici in drugod bi lahko z dobro urejenimi prometnimi zvezami znatno povečali turistično dejavnost. Turistični Bled bi se povečal. Razlika v postrežbi, ceni in razvedrilo bi bila od »Toplice« in »Park-hotela« do privatnih sob v okolici zelo velika, vendar pa bi izbira zadovoljstva vsakemu okusu in žepu. Lepote Bleda pa bi uživali vsi. Tako ne bi bila dva Bleda, marveč samo eden: pester, živahen, dostopen vsem.

BLED NAJ OBRŽI SVETOVNI SLOVESI

Taka je ena od glavnih misli blejskih turističnih krogov. Zato skušajo zagotoviti že v letošnji sezoni predvsem razvedrilo, ki bo zadovoljilo tudi izbirčne tuje goste. Blejčani se že dogovarjajo z izkušenim organizatorjem, posredovalcem (conferencier-jem) v Zagrebu. Le-ta je že delno začel sestavljati predlog programa raznih prireditvev, zabav in plesov, ki naj bi bile že v tej sezoni na Bledu. Naj navedemo samo naslove nekaterih prireditvev: »Večer tisočerihi ugank«, »Večer eleganc«, »Kabaret brezimenih«, »Mednarodni plesni turnir«, »Ples sezone 1958«, »Gala obel«, »Bal narodov«, »Srečanje zaljubljencev«, »Miss Bled«, »Mister Bled« itd. itd. Mimo tega predvidevajo vrsto modnih revij, koncertov in drugega razvedrila. V glavni sezoni naj bi bilo vsak dan nekaj posebnega. Ti predlogi še niso dokončani. O njih bodo še razpravljali na Bledu.

To naj bi bilo za »svetovni« Bled ob jezeru. Hkrati pa niso pozabili na program za drugi, »cenejši« Bled. Tudi za te goste naj bi bilo čim več plesov, folklorne, dobrih filmov in različnih zabav. Tudi o tradicionalni, »kmečki ohcet« še govorijo. Lani, kot pravijo, je bil ob tej prireditvi razgiban ves Bled.

DRAGO IN POCENI

Hkrati razpravljajo že tudi o letošnjih cenah in oskrbi. Najdražje, nič spremenjeno, bo seveda še vedno v »Toplicah«, in sicer dnevna oskrba do 2300 dinarjev dnevno. Toda že v »Krimu« popustijo dokaj navzdol in vsaj obljublajo, da bodo v sezoni nudili dnevno oskrbo za 850 dinarjev, izven sezone pa še dokaj ceneje. To pa še ni tako poceni. Organizatorji tamkajšnjega turizma pripravljajo cenejšo prehrano in oskrbo sploh za goste. »Jelovica« pripravlja posebno restavracijo (mlečno ali ljudsko, imena ji še niso dali), v kateri, kot pra-

vijo, bodo že letos nudili tri obilne obroke dnevno, kar ne bo smelo biti dražje kot 500 dinarjev. Razen gostil in drugih lokalov naj bi letos na Bledu poslovala štiri take menze oziroma restavracije. Hkrati nameravajo preurediti zajtrkovalnico.

Predvidena je tudi dokajšnja reorganizacija trgovskih lokalov. Napovedujejo odhod »Borova« iz »Park-hotela«, kamor ne sodi, in tudi trgovine s tekstilom. V centru naj bi bile namreč trgovine z galanterijo in drugimi potrebščinami, ki jih zlasti tuji gosti želijo. Trgovine, ki nimajo velikega prometa, ki ne zanimajo tujih gostov in ne prispevajo k ugledu blejskega turizma, naj bi šle iz strogega centra in odstopile mesto tistim, ki bi ustvarjale večji promet in hkrati izpopolnile turistično podobo kraja. Tudi delikatesne trgovine pripravljajo več novosti, ki bodo na ta način, hote ali ne hote, podpirale »sendvič turizem«, v konkurenco dragim restavracijam.

START BREZ NAPOVEDI

Pod hotelom »Jelovica« tudi v teh zimskih dneh podirajo staro zidovje. Tu je šef recepcije s krampom in drugi uslužbenci. Njihov kolektiv je najel kredit in upa, da bo že letos pod streho moderen lokal, za katerega predvidevajo kakih 50 milijonov dinarjev izdatkov. V kavarni, v baru in v drugih prostorih bo več kot 600 sedežev.

Ob tem primeru, ob širokem zanimanju za razvedrilo v »svetovnem« stilu je moč ne hote opaziti, da je kljub različnim stališčem in težnjah o dveh Bleidih vendarle prevladala ena sama — za enotni Bled na evropski višini. Življenje samo, oziroma razvoj turizma, bo verjetno pokazal, da se bo morala domača folklorna vso »kmečko ohcetjo« na čelu umakniti modernizirane Bledu v bolj domači, tihi Bohinj, kjer bo ob »kravjih balih« lahko res nudila več razvedrila gostom in ustvarila pestrejšje življenje ter ohranila lepe, starodavne običaje teh krajev.

PREVEČ IN PREMALO OSEBJA

Problem personala v sezonskih obratih, v sezonskih turističnih kraji, je še vedno nerešen. Kolektivi na Bledu so to rešili različno. V »Jelovici«, kjer v sezoni potrebujejo 110 ljudi, jih je danes 14. Natakariji, kuharji, sobarice in razni šefi so se spremenili v instalaterje, parketarje, zidarje in te-

KAMEN
spotike

PLAČAJ, A OPRAVI SAMI

V soboto, 18. t. m. popoldne je neka tovarišica, ki je potovala proti Jesenicam, oddala v garde-robo na kranjski postaji večji kos prtljage. Uslužbenec ji je to prtljago zaračunal, hkrati pa ji je dejal, da jo mora sama odnesti v prtljažni voz, ko bo vlak prišel, dasiravno je na vseh, vsaj večjih postajah urejeno tako, da oddano prtljago spravijo v prtljažni voz železniški uslužbenci. Tovarišica je prtljago res sama nesla k vaku, kar pa zanjo ni bilo tako lahko, ker je bila noseča.

Bog sem slučajni opazovalec tega dogodka, ki pa name ni napravil ugodnega vtisa o tej službi na kranjski postaji. Če za nekaj plačaja, imaš tudi pravico zahtevati, da delo opravi tisti, ki je zanj plačan. M. Z.

V rubriki »Kamen spotike« bomo odšle objavljali vse kritične pripombe naših bralcev na račun takih in podobnih stvari, ki so na pogled drobne, dejansko pa marsikdaj hudo jezijo ljudi. Vsi dopisi pa morajo vsebovati le resnične podatke, za katere odgovarja pisec sam. Dopisov, ki bodo brez podpisa ali točnega naslova pisca članka, v nobenem primeru ne bomo objavili. Lahko pa pisec navede željo, da objavimo pod dopisom le začetne črke njegovega imena in priimka. Vsak dopis, ki ga bomo objavili v tej rubriki, bomo honorirali z din 150.

UREDNIŠTVO

žake. Dela je na pretek s popravili in urejevanjem poslopij. Večina kolektivov ima nestalno članstvo. Mnogi ljudje jeseni odidejo. Spomladi pa se začne nova, vsakoletna medsebojna borba podjetij za ljudi, snubljenje in preplačevanje osebja. A delavsko upravljanje? Razen stalnega personala, kooptirajo v te organe druge, sezonske delavce. Toda le-ti se ne zanimajo za perspektivo podjetja. Tudi plačevanje nadurnega dela bi kazalo urediti elastičneje v takih sezonskih podjetjih, kajti sedanji predpisi togo branijo 8-urni delavnik.

To in še mnogo drugega je te dni moč slišati in videti na Bledu. Upajo, da bodo kaj kmalu uspeli zainteresirati goste iz številnih dežel, da bodo v čedalje večjem številu obiskovali Bled. To ne bi bil le popravilni izpit iz neuspelih preteklih sezon, marveč že kar doktorat, ki pa ga Bledu in Blejčanom menda vsi želimo. K. Makuc.

Mozaik iz gornjesavske doline

Novo leto. Ves svet je vesel lepega vremena, samo v Kranjski gori potihem in na glas kolnejo i sonce i zvezde. Adijo zimski turizem, če ne bo snežnih oblakov in snega iz njih! Edini, ki se smejejo, so uslužbenci v Razorju. Njim ni mar ne sneg ne sonce; oni imajo pogodbo z zavodom za socialno zavarovanje. Samo zato si lahko privoščijo zabavo, da sredi decembra, ko vsi vsak dan nestrpno pričakujejo sneg, za celih štirinajst dni zapro svoj lokal. Gospodarski račun? Ne, le komodnost gostincev, ki jih obdelujejo časopisi od Glasu Gorenjske pa vse tja do Pavlihe, a jim tega ni mar. Pa bi bilo le lepo in vsaj deloma socialistično, če bi Razor namesto novega poda v lokaliz izobesil nov cenik. Vendar — to so samo pobozne želje tistih, ki morajo v Razorju plačevati po nadpovprečnih cenah. Kazno je, da delavskega sveta v tem gostinskem podjetju prav nič ne motijo ogorčeni članki v našem časopisu. In končno — kdo bi se razburjal zaradi črnih, ki ga je razlil novinar? Nekaj pač mora napisati, če pride v Kranjsko goro!

11. januar 1958. Sneg je zasul Kranjsko goro. Vsi kolnejo. Narobe svet? Ne. Le nova žičnica bi morala že 29. novembra teči, pa še zdaj ni stekla in tudi takoj še ne bo. Tu pa pol metra snega in vse sobe oddane! Vsi zabavljajo vseprek. Samo v Razorju so ohranili mirno kri. Zaradi njih — sneg ali sonce; pavšal jim je zagotovljen. Zakaj pa imamo socialno zavarovanje?

15. januar 1958. Dijaki v šoli, uslužbenci v podržavljenih vilah in privatniki praznijo prostore. Na stotine tečajnikov se je vsulo v Kranjsko goro. Zalostno so se jim raztegnili obrabi ob novici, da nova žičnica še ne obratuje, stara pa ne sme več obratovati. Vrv je slaba in življenje na njej ni več

Menda res vsakdo gleda na Dolince kot na ljudi, ki bi radi izželi v imenu turizma poslednji fičnik človeku. Pa je grdo tako misliti, kajti naši ljudje imajo smisel tudi za kulturo. Še Jesenice ne spravijo kaj prida več kot sto ljudi na literarni večer; toliko pa jih je bilo 9. januarja tudi v

nje« z erotičnimi pesmicami, ki jih sicer za noben denar ne bi brali občinstvu.

Ali pa »Najlepša roža« Kristine Brankove. Svobodaši trdijo, da so samo za obleke zmetali 14 jurčkov in da bi presneto »skoz padli«, če ne bi šli gostovat še na Dovje, od koder so prinesli vsaj nekaj dobička. Igro je pripravila DPD Svoboda »Slavko Černe« Kranjska gora in je bila namenjena predvsem otrokom za novoletno jelko. Dve predstavi pa sta bili namenjuni tudi odraslim; ena v Kranjski gori, druga na Dovjem. Finančni efekt: v Kranjski gori 4000 din, na Dovjem 9000 din. Igrali so kranjskogorski otroci. Pa naj potem še kdo reče, da Borovci nimajo smisla za prizadevanje svojih otrok?!

O reformi šole danes pišemo, govorimo, sklicujemo sestanke in konference, skratka: skušamo ljudi prepričati, da želimo reformirati šolo (in vzgojo doma, sicer bi se prav nič ne razlikovali od tistega, ki je v močvirju začel graditi nebotičnik.) Svet Svobod in prosvetnih društev občine Jesenice je v soglasju s šolami sklenil organizirati po Dolini »šole za starše«. Deset kvalitetnih pedagoških predavanj za 200 din. Je kaj čudnega, če prosvetni delavci obupujejo, ko se je od 330 mamic prijavilo za predavanja samo 40? Ali je potem kaj čudnega, če je ob semestru izdelalo na osemletki v Kranjski gori le 58% dijakov?

Pa bo kljub vsemu Dolina pod Špikovo skupino kaj kmalu kazala nov obraz. Zeleznica se je končno le odločila: v Martuljku čez Savo nov most! Z vsakega vlača gledamo zdaj že sestavljeno konstrukcijo ob progi. Lepa je, moderna, za aeronavtičnimi oblikami. Bojimo se, da so te oblike v brzino, ki jo razvijajo vlaki v Dolini, kar malo hipermoderne. Ampak vsaj nekaj bo, v čemer bo tudi naš »eisenbahn« podoben zunanjemu svetu. Ko bi le poleg vseh milijonov za most — železnica žrtvovala vsaj še enega tisočaka in v Rutah zamenjala napisno tablo. Ljudje bi radi vstopali in izstopali v MARTULJKU in ne več v MARTULKU. Dr. Rupel je to pravdo že davno dognal, vendar kaže, da med železničarji nima poslušalcev. France Bitenc

Kranjska gora v snegu — Foto: »Mojca«

pocenega ficka vredno. Ampak — snega je dovolj. In to je važno! Kljub vsej žalosti torej le za majhen groš veseljal Brez skrbi, tovariši, za razočaranje bo poskrbel — Razor!

Kranjski gori. DPD Svoboda je sicer doživela čisto rahlo blamažo, ker je na lepakihi velikopotezno napovedovala šest »občinskih« literatov, na odru pa so se pojavili le trije. In ti so potem »mašili luk-

TUDI KRANJČANKE SE UVELJAVLJAJO

»LA TOUR, ČUVAJ SE!«

Sonja Hlebš iz Kranja povabljena v Pariz

V Parizu so nedavno končali montažo francosko-jugoslovanskega koprodukcijskega filma »La Tour, čuvaj se«. Jugoslovanski koprodukcijski partner je UFUS, ki je tokrat prvič v tako širokem obsegu posodil tudi jugoslo-

no mesto, se je izrazil o naših igralcih, s katerimi je delal v Beogradu in Parizu, zelo pohvalno.

»La Tour, čuvaj se« sodi med največje filmske spektakle, ki so bili posneti preteklo leto v Evropi. Film je

Prizor iz francosko-jugoslovanskega filma »La Tour, čuvaj se!« — Sonja Hlebš v vlogi Marije Terezije

vanske gledališke in filmske umetnike, in sicer Sonjo Hlebš, članico Jugoslovanskega dramskega pozorišta v Beogradu. Kranjska gledališka publika se Sonje nedvomno dobro spominja iz prvih let po osvoboditvi, ko je na amaterskih deskah Prešernovega gledališča v Kranju uspešno oblikovala vrsto kreacij. Med drugimi jugoslovanskimi umetniki nastopajo še Irena Kiš, Milivoje Popović, Vladimir Medard in drugi.

Režiser filma Georg Lampin, ki zavzema v francoski kinematografiji vid-

posnet v cinemascopskem sistemu in barvah in velja blizu pol milijarde dinarjev. Premiera filma bo na začetku februarja; hkrati ga bodo predvajali v petih največjih pariških kinematografih.

Prvo vabilo za pariško premiero je dospelo v Beograd: režiser filma Georg Lampin je na slavnostno premiero osebno povabil članico Jugoslovanskega dramskega pozorišta v Beogradu, Sonjo Hlebš, ki igra v filmu vlogo avstrijske cesarice Marije Terezije.

S.

Kakšen bo SPUTNIK št. 3?

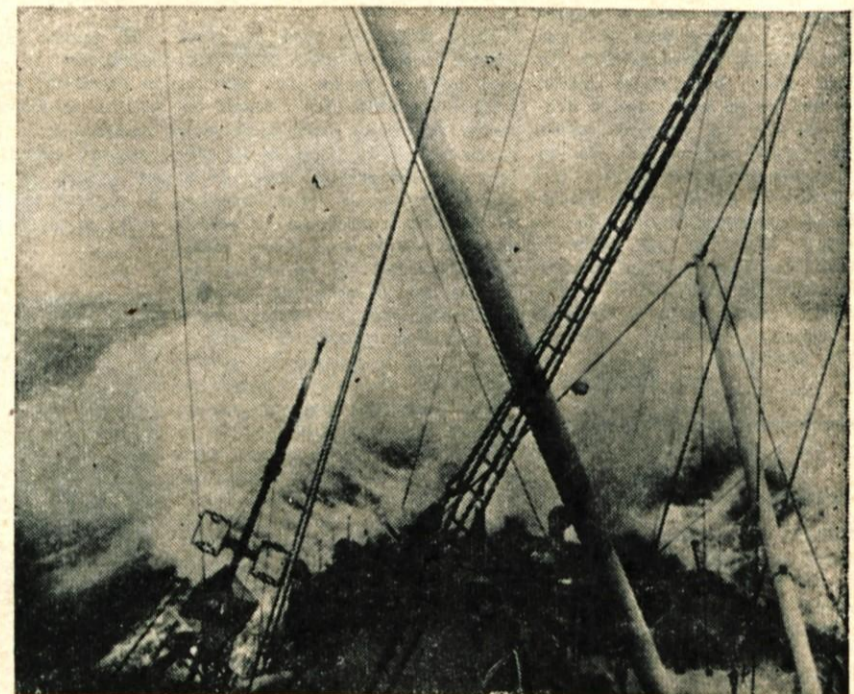
Skoraj — rok ni pobliže odrejen — bodo sovjetski znanstveniki spustili v vesoljstvo še tretji satelit. Tretji satelit bo z razliko prejšnjih dveh znatno težji, vendar bo njegovo življenje znatno krajše, ker bo letel po vesolju, oddaljenem od zemlje le 500 do 800 km.

— Ne, šef vas jutri ne bo mogel sprejeti, ker ga bodo morali vsak čas odpeljati v bolnišnico!

Ta nizkoletni satelit se bo torej vrtil okrog zemlje le kratek čas, in bo kmalu zašel v gostejše sloje atmosfere, kjer bo zaradi trenja zgorel. Važno je to, kot trde sovjetski znanstveniki, da bo lahko tretji satelit nesel s seboj precej koristnega tovora, se pravi precej različnih instrumentov, potrebnih za raziskovanje gornjih slojev zemeljske atmosfere.

Kasnejši sateliti bodo izstreljeni v vesoljstvo predvsem zaradi tega, da bodo z njihovo pomočjo dobili točnejše podatke o kozmičnem zraku in sončni radiaciji. Ti sateliti bodo leteli zelo visoko in se bodo vrtili okrog zemeljske osi razmeroma zelo dolgo.

Ladja »Monarch« se je večkrat borila z velikimi valovi oceana, ki so jih povzročile nenadne nevihte

Otvoritev nove telefonske zveze je bila 25. septembra 1956. leta, ko je šel prvi glas po telefonski žici. Takoj nato je bilo usposobljenih 36 kanalov za telefonske razgovore za javno uporabljanje. Medtem ko je bilo že decembra meseca 1956. leta dnevno 870 razgovorov, pa je nova telefonska zveza začela služiti svojemu namenu v pravem smi-

Zanimivosti

SOVJETSKA ZVEZA GRADI SONČNO CENTRALO

Sovjetski znanstveniki, ki so prav v zadnjem času s svojimi epohalnimi izumi presenetili ves svet, pripravljajo spet novo presenečenje. V sovjetski republiki Jermenski namreč gradijo prvo sončno centralo na svetu, ki bo dajala električno energijo z izkoriščanjem sončnih žarkov. Zmogljivost te centrale bo znašala 2.500.000 kWh.

Nova sončna centrala bo zgrajena na osnovi 1300 velikih ogledal, ki se bodo vrtela po krožni poti in zbirala sončne žarke ter jih usmerjala v velik kotel z vodo. Para, pridobljena na ta način, bo potem pogajala turbino.

KDO JE NAŠEL SLADKOR V SLADKORNI PESI?

Sladkor v sladkorni pesi je našel nemški kemik Markgraf leta 1747. Trajalo pa je še celih 50 let, preden so sezidali prvo sladkorno tovarno. Njen ustanovitelj je bil Nemeč Achard v Zgornji Šleziji leta 1801. Sladkorna pesa ima 14 do 20 odstotkov sladkorja. V začetku so pridobivali iz sladkorne pese komaj po tri, leta 1840 pa še vedno komaj po pet odstotkov sladkorja. S postopno mehanizacijo se je odstotek pridobljenega sladkorja stalno večal.

SVETOVNE METEOROLOŠKE KARTE

Mednarodna zveza za telekomunikacije pri Združenih narodih je dosegla, da bo Svetovna meteorološka organizacija izdala posebne vremensolovske karte, iz katerih bo razvidno gibanje neviht po vsej zemeljski kroglji. Priprave so trajale tri leta. Zbrani podatki bodo izšli v seriji 17 kart, ki bodo prikazovale število viharov dni v vsakem mesecu, tromesečju in letu.

AVTOMOBILIZEM V ŠVICI

je izredno razvit. Vsak osmi Švicar je motoriziran. V teku zadnjega leta je število avtomobilov in motorjev naraslo za nadaljnjih 10 odstotkov in znaša trenutno nad 668.000. Odlično uspeva tudi uvoz te vrste prevoznih sredstev. Samó v lanskem oktobru n. pr. je Švica uvozila 4499 avtomobilov v skupni vrednosti 28 milijonov švic. frankov. Največ iz Zahodne Nemčije. Leto prej je uvozila 34 avtomobilov manj, stali pa so nad 32 milijonov frankov.

POLZJA INVAZIJA

Japonsko otočje so začeli ogrožati — polzi. Gre za posebno vrsto tako imenovanega afriškega polza, ki se izredno hitro množi. Ob tem pa je tako požrešen, da požre in uniči vse, kar je zelenega. Primerjajo ga s koblicami in proti njemu ni doslej znano nobeno učinkovito sredstvo.

MIMI MALENSKI KONIC VIGENCJI ROMAN

102

»Ali zaradi tistega zvečer?«

Vzdignil se je in se oprl na komolec. »Ti?« je rekel. Prsi so se mu dvigale kakor kovaški meh. »Kaj misliš? Ali je tebi vseeno?«

»Ne vem, kaj misliš,« je odvrnila.

»Ali ti je vseeno, ker bo prišla Španova v hišo in bo stari Špan hodil po vigencih? Vseeno, ker bosta z Alešom poskusila vse, da bi mi nagajala in me uničila?«

Ana je bila začudena, ni mislila, da ga sovraštvo tako slepi. »Zakaj naj bi ti nagajala? Premisli vendar, kaj govoriš! Meni se zdi, da bi lahko mirno živeli skupaj.«

»Lahko, ko bi ne bilo Špana. Špan bo že skrbel, da nikoli ne bo razumevanja med nami.«

Morala se je nasmehnuti. »Misliš, da Špan privošči svoji hčeri tak pekel?«

»Ne vem, kaj ji privošči, vem pa, da bi mene utopil v žlici vode, ko bi mogel. In jaz, jaz, žena...« Hropel je, Ana je videla, kako se mu prsi dvigajo in upadajo, »jaz, ki sem se toliko mučil, od tistega dne, ko sem prvič prestopil ta prag, jaz tega ne bom prenesel! Če me ne bosta pustila v miru, ne vem, kaj se lahko zgodi...«

»Spametuj se vendar,« je resno in žalostno rekla Ana. »Saj si človek in onadva tudi!«

Dominik ni mogel zadržati zase, kar ga je peklo v prsih kot žerjavica in je moral izbruhniti iz sebe.

»Bolje, tisočkrat bolje bi bilo, ko bi bil Aleš ostal v šolah!« je rekel. »Mislil, upal sem, da bo tako. Tako zlahko in dobro bi bili vse uredili. Jaz bi ga bil izplačal in bi bil gospodar v hiši, zares gospodar. Zdaj pa...«

Ano je preblisnil spomin na neko poletno popoldne, na voz na dvorišču in skrinje na vozu. Takrat tudi njej ni bilo čisto prav, ker je brat sklenil ostati doma. Dokler ni poznala Dominika, si je vedno želela, da bi Aleš postal kovač, da bi prevzel hišo in se oženil, da bi po njem tekla Gašperinova kri naprej. Potem pa... kakšna sebičnost jo je prevzela! Saj ni bila preračunljiva, samo podzavestno je čutila, da bi bilo bolje, ko bi se brat ne vračal domov potem, ko se je ona odločila za Dominika. Pozneje se je kesala svoje sebičnosti in poletni, ko ji je Aleš v smrtni stiski pripeljal zdravnika, mu je bila iskreno hvaležna. Imela ga je spet tako rada, kakor že od otroških let ne več. Kakor že večkrat, je v teh trenutkih morala znova spoznati, da ni bil Aleš tisti, ki je prinesel razdor v hišo, ampak Dominik. Zaradi njega je bila ponižana pred ljudmi, zaradi njega trpita Miklavž in Aleš, vsi samo zaradi njega. Kar mrzilo jo je, ko je poslušala njegov razvneti, strastni šepet:

»Komaj sem pognal vigencem kolesa, že mi jih trga iz rok! Takle mlečnozobec mi vleče iz rok tisto, kar bi moralo biti po vsej pravici moje! Moje, sem rekel, moje! Kdo bi bil spravil kovačnice v tek, če bi ne bilo mene? Nihče! Potem bi bila tudi Aleš in železniški fajmošter premislila, še malo bi ju ne mikala podrtija! Kdo je rešil Gašperinovo hišo? Jaz! Gospod Filip, ji je namenil drugačno usodo. Zdaj bo seveda ves vesel, da se fant ženi pri Španu in si bo mel roke, o, kar vidim ga, kako si bo mel roke...«

Ana je napol sedla v postelji, zdelo se ji je, da Dominik govori v blodnji. — Če pa je to res, kar govori, če je res? — se je vprašala in se zgrozila pred prepadom, ki je zijal v Dominikovi notranjosti. Njegove besede niso razodevale nič drugega kot to, da si je želel prilastiti celo premoženje, že davno želel. Morebiti bi se ji ne bil nikoli približal, ko bi bil vedel, kako se bo vse obrnilo! To, kar ji je zdaj pripovedoval, jo je navdalo z grozo. Bilo je čisto drugačno celo od tistega, kar je govoril zvečer v hiši.

»Moj Bog, govoriš, kakor bi se ti mešalo!« je vzkljknila.

TELEFONSKI KABEL V GLOBINAH ATLANTSKEGA OCEANA

Uspeh mednarodnega sodelovanja

Prva neposredna zveza med Severno Ameriko in Evropo s pomočjo telefonske žice je bila vzpostavljena 25. septembra 1956, ko je šel prvič glas skozi žice, ki so v precejšnjih globinah Atlantskega oceana. Telefonski kabel, pravzaprav telefonski sistem, katerega polaganje je trajalo več kot dve leti, ni le prvi telefonski kabel pod gladino Atlantika, temveč sploh prva telefonska zveza kateregakoli oceana. Sicer so bili možni telefonski razgovori preko Atlantika že od leta 1927, vendar glas ni šel skozi žice, temveč je bila prenašalec radio-telefonija, katere delovanje pa je bilo čisto odvisno od atmosferskih prilik.

Da je prišlo do te telefonske zveze, si lahko tolmačimo le s tem, ker je pri tem delu tesno sodelovala vrsta ljudi več narodov. Za postavitev tega velikega načrta imajo zasluge predvsem tri dežele (ZDA, Velika Britanija in Kanada) in prav tako tudi posamez-

niki različnih poklicev z obeh strani Atlantskega oceana, ki so predstavljali razne organizacije in ustanove. Vsi omenjeni so že 1952. leta začeli s pripravami, da bi ta kabel s čimvečjim uspehom položili v morske globine. Inženirji in strokovnjaki za telefonijo so takoj za tem, ko se je pokazalo, da je nova vrsta podvodnega kabla, ki je bil postavljen med Florida in Kubo odlična, začeli z izdelavo dokončnih načrtov za postavitev tega velikega objekta. Več kot dvajset let pa so strokovnjaki za komunalna dela neprestano proučevali tehniko, aparate in material, ki bi odgovarjal potrebam nove podvodne telefonske zveze preko Atlantskega oceana.

Podvodni sistem telefonskega kabla je dolg 3600 km — od Clarenvillea v New Foundlandu do Obana v Škotski v Obanu je kabel zvezan s centralo iz Londona. Tako so zdaj direktne zveze, ki preko Londona vežejo New York s

Parizom, Brnom, Brusljem, Amsterdamom, Kopenhagom in Frankfurtom. Na ameriškem kontinentu pa je podvodna linija kabla zvezana s sistemom za Portland v zvezni državi Main in kanadskim mestom Montreal, kjer se linija nadalje veže z že obstoječo ameriško in kanadsko telefonsko mrežo.

Britanska ladja za polaganje kablov »Monarch«, največja ladja te vrste, je položila kabel po vsej dolžini v sedmih mesecih. Polaganje kabla v morske globine pa je bilo možno le v poletnih mesecih, ko so vremenske prilike na Severnem Atlantiku najboljše. Ker ta kabel, ki so ga uporabili za novo telefonsko zvezo, prenaša signale samo v eno smer, je bilo potrebno postaviti dva kabla, da je omogočen normalen telefonski razgovor. Zato je ladja »Monarch« prvi kabel od Clarenvillea do Obana položila od junija do septembra 1955. leta, drugega pa v času med julijem in avgustom 1956. leta. Kabla ležita v globinah Atlantskega oceana drug od drugega v razdalji 64 km.